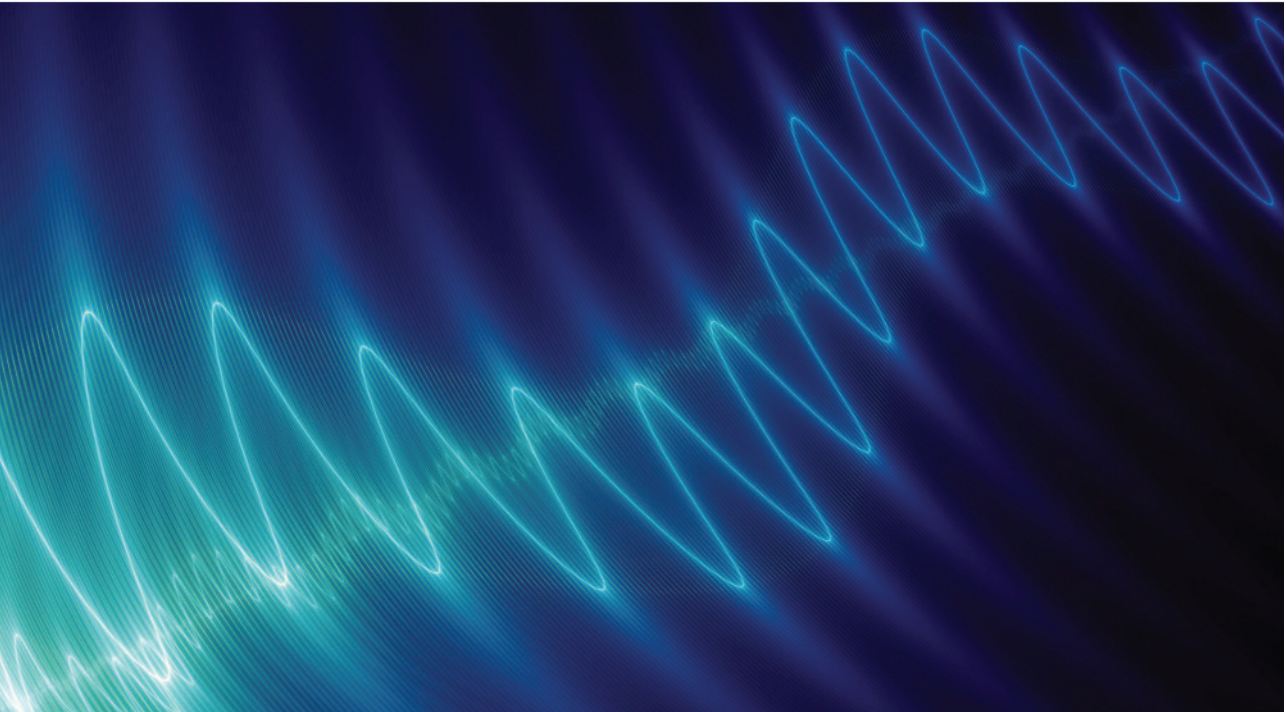

C E N T A R Z A
D E M O K R A T S K U
T R A N Z I C I J U

IZVJEŠTAJ O RADU

2011. godina

C E N T A R Z A
D E M O K R A T S K U
T R A N Z I C I J U

Izvještaj o radu

2011. godina

Navođenje i korišćenje materijala i informacija iz ovog izvještaja u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja, a u svrhu informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja vlasnika autorskog prava (Centar za demokratsku tranziciju – CDT).

CDT ne odgovara za naknadna tumačenja informacija objavljenih u ovom izvještaju.

SADRŽAJ

I	UVOD	4
II	FUNKCIONISANJE ORGANIZACIJE	8
	1. Funkcionisanje organa CDT-a	8
	2. Osoblje CDT-a	11
	3. Organizaciona shema	13
	4. CDT i mediji	14
	5. Principi i smjernice rasta i razvoja u 2012. godini	16
III	PROGRAMSKA OBLAST: DEMOKRATIJA	19
	1. Finansiranje političkih partija	19
	2. Analiza diskursa premijera Igora Lukšića tokom prvih 100 dana Vlade	24
	3. EU/NATO radionice	25
	4. Učešće u kreiranju i implementaciji Akcionog plana za praćenje sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije	26
	5. Pristupni pregovori sa Evropskom unijom – analiza nacionalnih pregovaračkih struktura	27
IV	PROGRAMSKA OBLAST: DOBRO UPRAVLJANJE	30
	1. POTEZ – Projekat odgovorne, transparentne i efikasne zajednice	30
	2. Otvorene Institucije	36
	3. Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor	41
	4. Jaka zajednica – ključ održivog razvoja	42
	5. Partnerstvo sa Vestminster fondacijom za demokratiju	45
V	PROGRAMSKA OBLAST: CIVILNO DRUŠTVO	46
	1. Mreža mladih Nikšić – Sarajevo	46
	2. Otvorena vrata: Društveno osnaživanje mladih u Plužinama	48
	3. Bez granica – unutar limita: Crnogorska omladina između EU i pasivnosti	49
	4. NGO Sustainability Index – za 2010. i 2011. godinu	50
	5. Status NVO	50

VI MEĐUNARODNA SARADNJA	51
1. Treninzi i obuke	51
2. Međunarodne konferencije, seminari i studijske posjete	52
3. Međunarodne posmatračke misije	56
VII ORGANIZACIONI I TEHNOLOŠKI RAZVOJ ORGANIZACIJE	57
1. <i>Website</i> - www.cdtmn.org	57
2. <i>Website</i> - www.potez.cdtmn.org	59
3. <i>Website</i> - www.mrezamladih.cdtmn.org	59
4. Socijalne mreže	59
5. Interno funkcionisanje CDT-a	60
6. Praxis Montenegro d.o.o.	60
VIII PODRŠKA PROGRAMIMA	63
1. Istraživački centar	63
2. Izdavačka djelatnost	66
IX PRIHODI I RASHODI CDT-A.....	67
1. Prihodi CDT-a u 2011. godini	67
2. Rashodi CDT-a u 2011. godini	70

NAZIV PUBLIKACIJE

Izveštaj o radu Centra za demokratsku tranziciju - 2011. godina

IZDAVAČ

Centar za demokratsku tranziciju (CDT)
VII Omladinske bb,
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 20 207 070, 207 071
Tel/fax: +382 20 207 072
E-mail: cdtmn@t-com.me
www.cdtmn.org

ZA IZDAVAČA

Dragan Koprivica

ŠTAMPA

AP Print, Podgorica

TIRAŽ

100 primjeraka

I UVOD

Poštovane građanke i građani,

Pred vama je Godišnji izvještaj o radu Centra za demokratsku tranziciju (CDT) za 2011. godinu. Izvještaj o svojim programskim aktivnostima i finansijskom poslovanju CDT svake godine objavljuje na svom *website*-u, jer su transparentnost u radu i odgovornost prema građanima vrijednosti koje javno zastupamo i pokazujemo svojim primjerom.

Protekla godina je bila veoma uspješna, ali i veoma naporna za CDT. Specifični politički trenutak i napredak Crne Gore u evropskim integracijama doveli su do poboljšanja saradnje između državnih institucija i civilnog sektora. Međutim, u nedostatku adekvatnih institucionalnih mehanizama i visoko politizovanom i podijeljenom društvu, za uticaj na

kreiranje javnih politika se trebalo boriti, uz istovremeno nastojanje da se očuva profesionalnost, nezavisnost, i pozicija „trećeg“ sektora. Čini nam se da smo u tome i uspjeli.

I u 2011. godini, CDT je bio posvećen stalnom unapređivanju dobrih praksi u upravljanju organizacijom. Skupština i Nadzorni odbor CDT-a su se u protekloj godini sastali po dva puta, a Upravni odbor se sastajao svakog mjeseca. Statut CDT-a smo krajem godine uskladili sa novim Zakonom o NVO, ali smo zadržali i Nadzorni i Upravni odbor, iako to nije zakonska obaveza. Ovi organi imaju važnu ulogu u odlučivanju i nadgledanju naših aktivnosti, rada i rezultata, i smatramo da je povjeravanje različitih nadležnosti samo jednom tijelu suprotno dobrim praksama.

U svakoj od tri programske oblasti, u 2011. godini ostvarili smo odlične rezultate.

U okviru programske oblasti **DEMOKRATIJA**, nastavili smo sa monitoringom finansiranja političkih partija i zagovaranjem zakonodavnih promjena, što je rezultiralo usvajanjem novog Zakona o finansiranju političkih partija, u čijoj smo izradi i mi učestvovali. Svi predlozi CDT-a nijesu usvojeni, ali novi Zakon pruža osnovu da se stanje u ovoj oblasti znatno popravi, ukoliko se osigura njegova dosljedna implementacija, na čemu će CDT insistirati i u narednoj godini.

Takođe, u očekivanju otvaranja pregovora o pristupanju Evropskoj uniji, pokrenuli smo javni dijalog o nacionalnim pregovaračkim strukturama i procesu pregovora, u trenutku kada ta tema nije ni postojala u javnom diskursu. Samo par dana nakon odluke Evropskog Savjeta, ponudili smo zainteresovanoj javnosti kvalitetnu komparativnu studiju o ovom procesu, i dobili javne potvrde od predstavnika vlasti da je civilno društvo željeno i potrebno u ovom procesu. CDT će i u 2012. godini nastaviti da se zalaže da proces pristupanja EU bude transparentan, konsultativan i participativan, nudeći nova znanja, kvalitetnu podršku i argumentovanu kritiku.

U okviru programske oblasti **DOBRO UPRAVLJANJE**, uticali smo na povećanje otvorenosti i transparentnosti institucija, i na nacionalnom i lokalnom nivou. Skupština Crne Gore je prošle godine samostalno i blagovremeno pripremila i objavila godišnji izvještaj o svom radu – gdje prepoz-

najemo svoj direktni doprinos, budući da je ova institucija prethodnih godina ove izvještaje pripremala uz našu podršku. Vlada Crne Gore je implementirala veliki dio preporuka za povećanje otvorenosti i transparentnosti koje joj je uputio CDT, uključujući objavljivanje informacija na portalu, te usvajanje novih propisa kojima se poboljšava komunikacija sa građanima i povećava njihov uticaj na donošenje odluka.

Lokalne samouprave smo „suočili“ sa metodološki utemeljenim pokazateljima njihove transparentnosti, i naveli većinu njih da naprave manje ili veće promjene i unaprijede svoju transparentnost i komunikaciju sa građanima. Uključili smo se i u priču o održivom razvoju, uvjereni da su „dobro upravljanje“ i „održivi razvoj“ uzajamno kompatibilni i vrijednosno bliski koncepti. Posao u ovoj oblasti, svakako, nije završen, i CDT će nastaviti da kroz svoje programe i projekte podstiče javne institucije da dostignu standarde dobrog upravljanja.

Programsku oblast **CIVILNO DRUŠTVO** nastavili smo razvijati, u skladu sa trogodišnjim strateškim planom. U 2011. godini podsticali smo aktivizam i povezivanje mladih, kao i udruživanje građana na temelju vrijednosti koje sami baštinitimo, te radili na unapređenju pravnog statusa nevladinih organizacija. Kreirali smo veze između srednjih škola iz Nikšića i Sarajeva, i omogućili stvaranje prijateljstava između 40 učenika i njihovih porodica iz ova dva grada. Družili smo se i sa srednjoškolcima iz Plužina, i zajedno sa njima pripremili i izveli pozorišnu predstavu u tom gradu. Sa studentima smo pričali o evropskim vrijednostima, i pripremili kratki film o građanskoj participaciji.

Pripremili smo i izvještaje o održivosti crnogorskog NVO sektora za 2010. i 2011. godinu, za potrebe USAID-a i MSI-a. Takođe, aktivno smo učestvovali u raspravi o Zakonu o NVO i podzakonskim aktima vezanim za status NVO, i zagovarali rješenja od kojih su se neka i našla u konačnim dokumentima. Sa ovim aktivnostima ćemo nastaviti i u narednoj godini, budući da vjerujemo da dodatne reforme propisa i procedura i transformacija samog civilnog sektora tek predstoje.

U 2011. godini smo nastavili sa razvojem Istraživačkog centra CDT-a, i javnosti ponudili nekoliko kvalitetnih istraživanja i analiza. Pripremamo se da u narednom periodu ponudimo nove projekte, koristeći nove

istraživačke tehnike i metode. Nastavili smo i sa tehnološkim razvojem organizacije, kroz stalno unapređivanje *website*-a, internog *website*-a, te komunikaciju sa korisnicima putem društvenih mreža.

Nastavili smo da razvijamo i PRAXIS Montenegro d.o.o., kompaniju osnovanu da doprinosi finansijskoj održivosti CDT-a. Prihodi iz ovog izvora nam omogućavaju da ostanemo nezavisni i principijelni u prikupljanju sredstava, te da apliciramo samo za sredstva i projekte koji su u skladu sa našom vizijom i misijom, i koje možemo kompetentno i kvalitetno da implementiramo.

CDT je nevladina organizacija koja kroz razvoj i podsticanje javnog dijaloga, edukaciju političkih aktera, zagovaranje i monitoring institucija, procesa i politika, radi na unapređenju demokratije, koju odlikuju poštena i odgovorna vlast, dinamično civilno društvo, te aktivni i informisani građani.

Misija CDT-a se u praksi odražava kroz način na koji radimo, kroz strukturu organizacije, procedure i pravila rada, poštovanje zakona i odnos prema državi, odnos prema zaposlenima, volonterima, građanima, donatorima i partnerima.

Srdačno Vaš,
CDT Tim

II FUNKCIONISANJE ORGANIZACIJE

1. Funkcionisanje organa CDT-a

U protekloj godini zaokružen je proces transformacije organizacije, započet krajem 2009. godine. Rezultat tog procesa je odgovorno i kvalitetno funkcionisanje organa, unaprijeđena komunikacija među zaposlenima i razmjena znanja. Ustanovljen je novi vid pregleda obaveza (interaktivni kalendar), koji je značajno unaprijedio rad CDT tima i poboljšao koordinaciju pri realizaciji aktivnosti.

Ustanovljena su i nova pravila o arhiviranju, unaprijeđen IT sektor, uspostavljena redovna „e-komunikacija“ među članovima organa organizacije, itd... Takođe, bilo je promjena u sastavu Skupštine i odbora, a krajem godine je izmijenjen Statut.

I pored uspješne transformacije, organizacija nastavlja da se razvija, prateći pravila menadžmenta i pozitivna iskustva.

Skupština CDT-a

Skupština CDT-je zasjedala dva puta u toku 2011. godine.

Redovno zasjedanje održano je 2. aprila 2011. godine. Na ovom zasjedanju izabrani su novi članovi u organima organizacije (Milica Kovačević i Bojan Božović u Upravni, a Tamara Bulajić u Nadzorni odbor) i usvojen Godišnji izvještaj o radu CDT-a za 2010. godinu. Takođe, izabrani su i novi članovi Skupštine –

Ivana Drakić, Biljana Jovanović i Zoran Rakočević. Na kraju, predstavljeni su budući planovi i diskutovano o radu organizacije.

Sa sjednice Skupštine CDT-a

Vanredno zasjedanje održano je 24. decembra 2011. godine i bilo je posvećeno izboru članova u odborima (reizabrani su članovi Upravnog odbora Tatjana Koprivica, Aida Ramusović i Bojan Baća, a nova članica Nadzornog odbora je Katarina Jović-Martinović, dok je Bojan Spaić ponovo izabran), kao i izmjenama Statuta, koji je bilo potrebno uskladiti sa novim Zakonom o nevladinim organizacijama.

Na dan 31. decembar 2011. godine, Skupština je imala 30 članova, i to: Dragan Koprivica, Milica Kovačević, Blažo Crvenica, Bojan Baća, Dušan Radoman, Milivoje Krivokapić, Biljana Pejović, Nataša Komnenić, Ana Kovačević-Kadović, Tatjana Koprivica, Milovan Papić, Stanko Đuričić, Darko Blagojević, Milanka Jokanović, Ana Peković, Nataša Drčelić, Tamara Bulajić, Tatjana Bulajić, Katarina Jović-Martinović, Marija Mirjačić, Đorđije Brkuljan, Damir Krpuljević, Dražen Žujović, Aida Ramusović, Milana Čabarkapa, Bojan Spaić, Ivana Drakić, Biljana Jovanović, Zoran Rakočević i Bojan Božović.

U toku 2011. godine podneseno je nekoliko zahtjeva za članstvo u CDT-u, koji će biti razmotreni u narednoj godini.

Upravni odbor

Upravni odbor je u 2011. nastavio sa aktivnim radom. Promijenjen je sastav odbora u odnosu na prethodnu godinu i čine ga Milica Kovačević (predsjednica), Tatjana Koprivica (potpredsjednica), Aida Ramusović, Bojan Baća i Bojan Božović. Upravni odbor se sastao 12 puta u toku 2011. godine, a na sjednicama se govorilo o svim temama koje su bile od značaja za funkcionisanje organizacije. U skladu sa svojim nadležnostima, Odbor je davao preporuke i donosio odluke koje su sprovedene kroz rad Izvršnog odbora i značajno doprinijele radu CDT-a.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor se sastao dva puta u toku 2011. godine. Na sjednicama su razmatrana pitanja iz nadležnosti ovog odbora i uvedene novine u njegovom funkcionisanju (mreža za e-mail komunikaciju, redovno izvještavanje o radu organizacije kroz dostavljanje dokumenata, itd...). Nadzorni odbor je radio u sastavu: Bojan Spaić (predsjednik), Marina Božović (potpredsjednica) i Tamara Bulajić. Krajem godine za novu članicu Nadzornog odbora po isteku mandatu Marini Božović izabrana je Katarina Jović-Martinović.

Izvršni odbor

Izvršni odbor je kroz svakodnevne sastanke i direktnu komunikaciju sa zaposlenima nastavio sa upravljanjem organizacijom na operativnom nivou. Kao i ostali organi CDT-a, i ovaj odbor je imao izmjene u sastavu u 2011. godini. Odbor su činili Dragan Koprivica (predsjednik), Milica Kovačević (potpredsjednica) i Milivoje Krivokapić. Krajem marta 2011. godine, umjesto Milice Kovačević za članicu Izvršnog odbora izabrana je Milana Čabarkapa (potpredsjednica) i u tom sastavu je odbor nastavio sa radom u 2011. godini.

Akti CDT-a

Organi CDT-a donijeli su više akata u 2011. godini. Najznačajniji je svakako Predlog izmjena i dopuna Statuta CDT-a, u skladu sa kojim je i izmijenjen Statut krajem 2011. godine.

Donošenjem novog Zakona o nevladinim organizacijama u avgustu 2011. godine, nastupila je obaveza za sve nevladine organizacije registrovane u skladu sa prethodnim zakonom da u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu novog zakona usklade svoje statute sa tim zakonom i dostave ih nadležnom ministarstvu. Zakonodavac je zaprijetio mjerom brisanja iz registra nevladine organizacije koja ne postupi na predviđeni način u propisanom roku.

Polazeći od toga, Izvršni odbor CDT-a naložio je da se pripremi detaljna analiza Statuta organizacije sa stanovišta njegove usklađenosti sa novim Zakonom o nevladinim organizacijama.

Analiza je pokazala da postoji neusklađenost Statuta CDT-a sa novim Zakonom o nevladinim organizacijama u dijelu koji se odnosi na organe nevladine organizacije i njihove nadležnosti, pa je u pravcu ispunjenja zakonske obaveze usklađivanja Statuta u predviđenom roku, bilo neophodno pripremiti predlog izmjena i dopuna Statuta CDT-a, i isti uputiti Skupštini organizacije radi usvajanja.

To je i učinjeno, i Predlog izmjena i dopuna Statuta dobio je potrebnu većinu na vanrednom zasjedanju Skupštine CDT-a. Statut je izmijenjen u skladu sa pomenutim predlogom, predat nadležnom ministarstvu i objavljen na *website*-u CDT-a.

2. Osoblje CDT-a

U 2011. godini u CDT-u je bilo zaposleno ukupno 11 osoba, po ugovoru o radu (9), ugovoru o djelu (1) i ugovoru o volonterskom radu (1).

Osoblje CDT-a u 2011. činili su: Dragan Koprivica – izvršni direktor, Milica Kovačević – zamjenica izvršnog direktora (do maja 2011), Dušan Radoman – generalni sekretar (do novembra 2011), Blažo Crvenica – program koordinator za izdavaštvo, Milivoje Krivokapić – program koordinator (do aprila

2011), Bojan Baća – program koordinator za istraživanja, Biljana Pejović – zamjenica generalnog sekretara, Đorđije Brkuljan i Ivana Drakić - projekt koordinatori, Biljana Jovanović – asistentkinja projekt koordinatora, Bojan Tešić – stažista volonter.

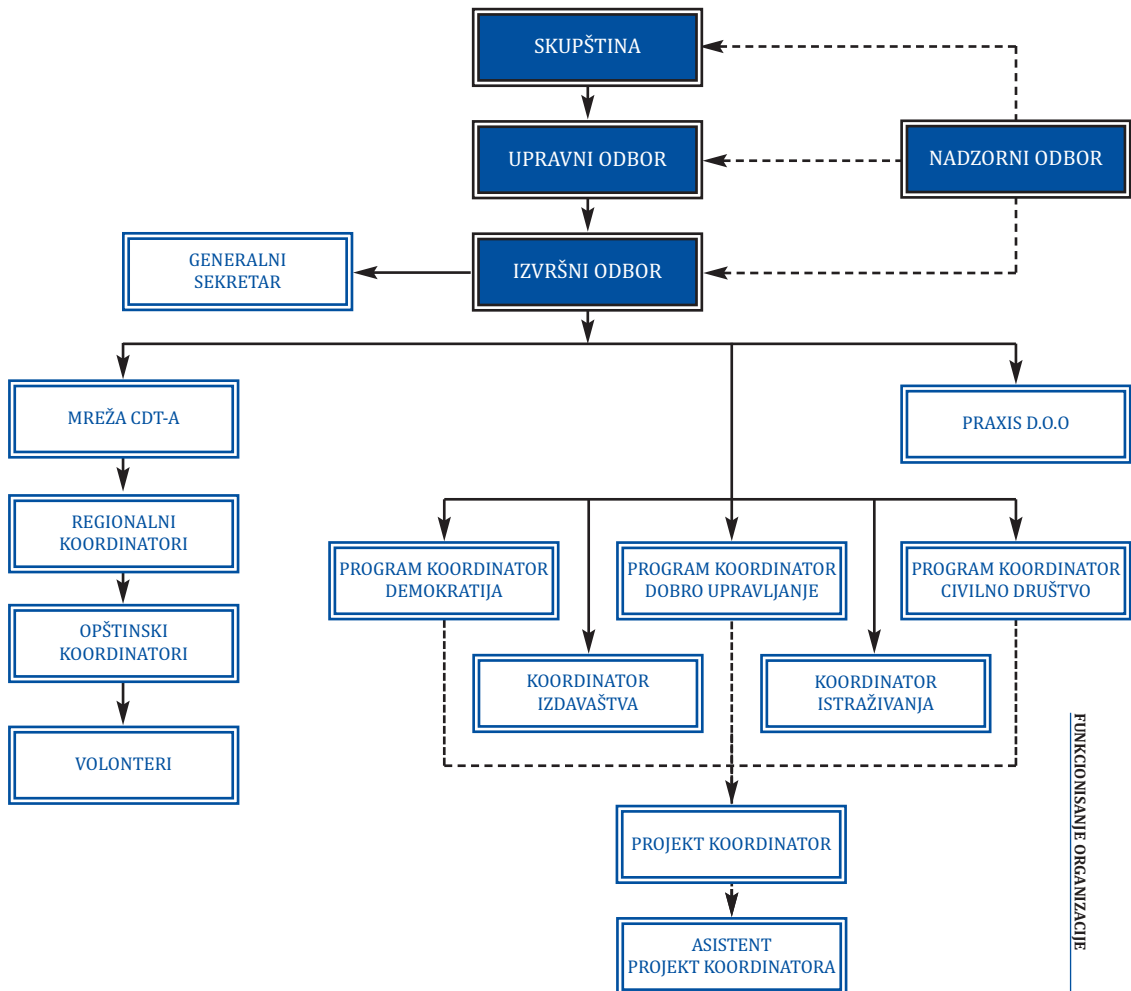
U aprilu 2011. Milica Kovačević izabrana je za Predsjednicu organizacije, a Milana Čabarkapa za zamjenicu izvršnog direktora. U novembru 2011. Biljana Pejović imenovana je za Generalnu sekretarku CDT-a.

Od juna 2011. pripravnički staž u CDT-u odrađuje bivša stažistkinja Biljana Jovanović, na poziciji asistentkinje program koordinatora.

Bojan Tešić, inženjer elektrotehnike, angažovan je kao stažista-volonter u IT sektoru, od juna 2011. godine.

Osim stalno zaposlenih i stažista, CDT je saradivao i sa nizom spoljnih saradnika na različitim projektima (eksperti, treneri, konsultanti, koordinatori projekata, asistenti, istraživači). Tokom 2011. CDT je angažovao preko 30 spoljnih saradnika.

3. Organizaciona shema

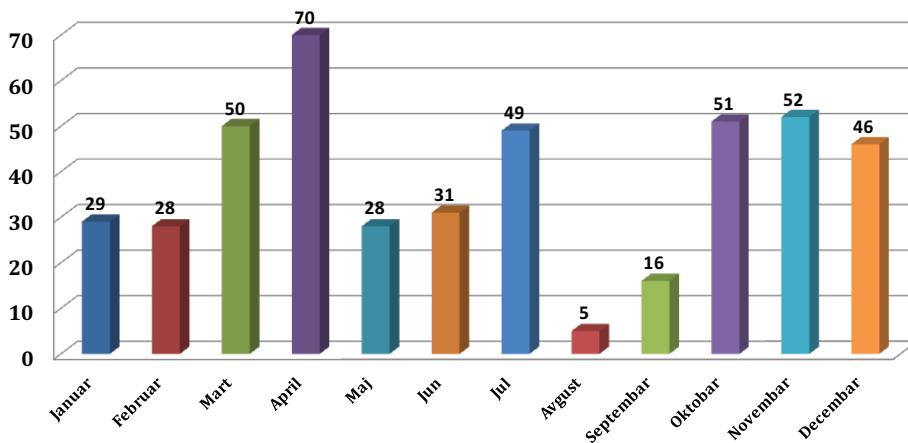
FUNKCIONISANJE ORGANIZACIJE

4. CDT i mediji

U 2011. godini bilježimo znatno veće interesovanje medija za projekte i aktivnosti CDT-a. Tako, u arhivi medija za 2010. godinu možemo naći 141 pominjanje CDT-a dok je u 2011. godini taj broj mnogo veći i iznosi 455¹. Razlozi za ovako rapidan rast su povećanje kvaliteta i obima rada organizacije, nove informacije koje su proizvod našeg istraživačkog centra, generalno veći značaj koji su NVO dobili u medijskom prostoru, ali i osnivanje novih medija.

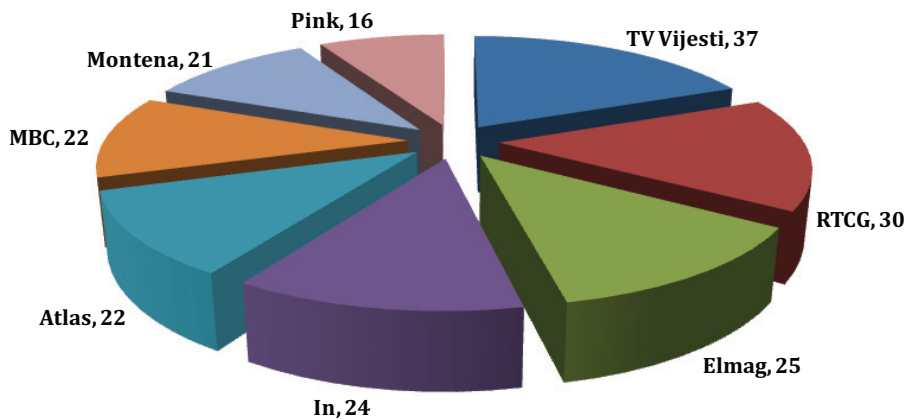
U 2011. godini predstavljenost po mjesecima je izgledala ovako:

CDT u medijima u 2011. godini (455)

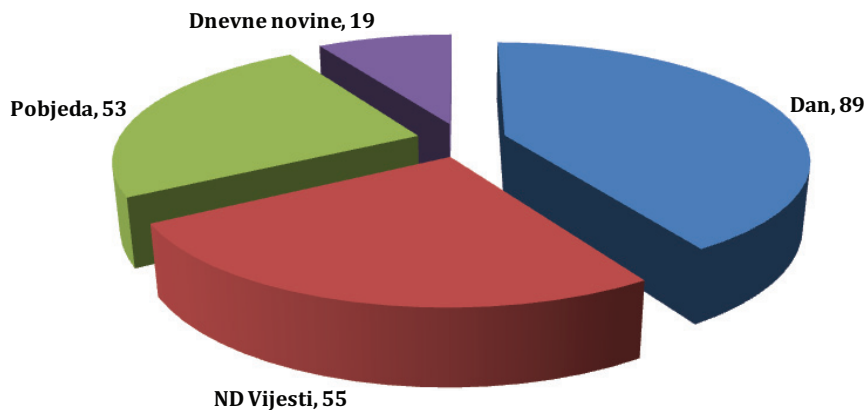

¹ U ovu cifru nijesu uračunati oni nastupi koje arhiva medija ne registruje. Po internoj evidenciji CDT-a takvih nastupa ima oko 50.

Predstavljenost CDT-a na TV stanicama (197)

Predstavljenost CDT-a u dnevnoj štampi (216)

Analizirajući ove cifre možemo konstatovati da smo sa uspjehom ispunili plan medijskog predstavljanja i da su naše poruke uspjele doći do građana i zainteresovanih strana.

5. Principi i smjernice rasta i razvoja u 2012. godini

Na osnovu strateškog dokumenta urađenog u septembru 2010. godine sve buduće aktivnosti CDT-a biće realizovane u 5 osnovnih oblasti, po formuli 3+1+1 i to:

1. Programaska oblast – **DEMOKRATIJA**
2. Programaska oblast – **DOBRO UPRAVLJANJE**
3. Programaska oblast – **CIVILNO DRUŠTVO**
4. Oblast – **ORGANIZACIONI I TEHNOLOŠKI RAZVOJ ORGANIZACIJE**
5. Oblast – **PODRŠKA PROGRAMIMA**

Iz strategije razvoja CDT-a od 2010. do 2013. godine izvodimo osnovne smjernice razvoja organizacije i ciljeve koje namjeravamo realizovati u 2012. godini:

Programsku oblast **DEMOKRATIJA** potrebno je razvijati u pravcu razvoja dosadašnjih projekata. Prioritet u ovoj oblasti u 2012. godini biće aktivnosti usmjerene na motivisanje građana da budu aktivniji i da sa pažnjom prate i provjeravaju obećanja koja im političari svakodnevno daju. U sklopu ove oblasti nastavićemo i sa analizom diskursa političkih subjekata.

Takođe, CDT će u narednoj godini nastaviti istraživanja vezana za pregovarački proces sa EU, čiji se početak očekuje u junu 2012. godine. Smatramo da o ovom procesu nema dovoljno informacija u našoj javnosti i da nije u potpunosti jasan put koji Crna Gora treba da pređe u toku pregovora sa EU.

Programsku oblast **DOBRO UPRAVLJANJE** potrebno je razvijati u pravcu razvoja i unapređenja dosadašnjih projekata sa akcentom na razvoj dobrog upravljanja na državnom nivou. Do sada nije urađena kvalitetna studija o tome koliko su zaista državni organi transparentni, otvoreni i spremni da budu servis građana. CDT će se u 2012. godini detaljno baviti ovim pitanjima. Tu je i veoma značajna oblast - dobro upravljanje na lokalnom nivou. Planiramo da nastavimo sa inicijativama za uspostavljanje dobrog upravljanja na lokalnom nivou kao nastavak veoma uspješnog projekta POTEZ. Takođe, jedan od osnovnih ciljeva u narednoj godini ostaje razvoj dijela pro-

gramske oblasti dobro upravljanje koje se tiče održivog razvoja kao osnove razvoja Crne Gore.

Programsku oblast **CIVILNO DRUŠTVO** potrebno je usmjeriti u pravcu provjere kako se primjenjuje novo zakonodavstvo koje reguliše status NVO-a. Jedan od prioriteta će biti nastavak zalaganja za transparentnu podjelu i trošenje sredstava koja NVO-i dobijaju od poreskih obveznika. Takođe, planirali smo da kroz naše članstvo u Savjetu statističkog sistema u iniciramo izradu adekvatne statistike o NVO-ima koja bi imala za cilj poboljšanje statusa NVO-a u Crnoj Gori. Dalje, kroz istraživanja i javne nastupe insistiraćemo na značaju uloge civilnog društva u pregovaračkim strukturama Crne Gore sa EU. CDT će nastaviti sa učešćem u radnim tijelima koja su povezana sa navedenim programskim oblastima.

U sklopu razvoja oblasti **ORGANIZACIONI I TEHNOLOŠKI RAZVOJ ORGANIZACIJE** akcenat stavljamo na dalji razvoj kompanije „Praxis Montenegro“, njeno profilisanje na tržištu i ostvarivanje njene osnovne misije. U 2012. Praxis će nastaviti da posluje u okviru istraživačke i logističko-organizacione djelatnosti, kroz sprovođenje anketa i razvijanje metodologija koje još uvijek njesu zastupljene u našoj zemlji. Putnička agencija Praxis Travel nastavlja sa promocijom povoljnih ponuda rezervacije i prodaje avio karata, kao i rezervacije hotelskog smještaja. Praxis Montenegro se razvija i na polju informatičkih tehnologija, a primarna djelatnost je izrada *website*-ova. Praxis tim će ponuditi nova i savremena rešenja pri izradi *website*-ova i na taj način uvesti kompaniju u sferu poslovanja koja je još uvijek u razvoju. Dalje, razvijaćemo pružanje usluga dizajniranja i pripreme za štampu. Cilj je ponuda originalnih idejnih rešenja, koja će pomoći u promociji djelatnosti i proizvoda kako kompanije, tako i klijenata.

Dalje, CDT će nastaviti svoj organizacioni razvoj u pravcu očuvanja statusa jedne od najtransparentnijih NVO u državi. Ovo se odnosi na transparentnost internog funkcionisanja organizacije, transparentnost programa i projekata kao i na finansijsku transparentnost. U 2012. godini planirali smo uvođenje novog sistema interne kontrole i revizije finansija organizacije.

Takođe, u sklopu ove oblasti nastavićemo sa kontinuiranom obukom CDT-ovog tima o svim potrebnim pitanjima, kako bismo ostvarili jedan od najvažnijih ciljeva iz trogodišnjeg strateškog plana i prerasli iz „tradicionalne organizacije“ u „organizaciju koja uči“.

Na kraju, nastavićemo razvoj našeg *website*-a, *site*-a za interno funkcionisanje organizacije kao i razvoj naše *facebook* i *twitter* mreže. Očekujemo da se broj ljudi koji prate CDT na *facebook*-u i *twitter*-u poveća za minimum 20%. U 2012. godini planirali smo redizajn našeg *website*-a i njegov razvoj u pravcu povećane interakcije sa građanima.

Oblast **PODRŠKA PROGRAMIMA** potrebno je razvijati u pravcu jačanja i boljeg organizovanja istraživačkog centra koji će, pored istraživanja, nastaviti sa izgradnjom kapaciteta za izradu planova, programskih politika i sl. Dakle, i u ovoj godini imperativ je zaokružiti organizaciju kao *Think Tank*.

Dalje, potrebno je pojačati izdavačku aktivnost organizacije u pravcu prevođenja i objavljivanja naučnih radova, udžbenika i zanimljive literature iz različitih oblasti.

Ove smjernice su konkretizovane u Godišnjem i mjesečnim planovima rada. Pored programskih oblasti ovi planovi u sebi sadrže i načine komunikacije CDT-a sa okruženjem i planove finansijskog funkcionisanja organizacije.

III PROGRAMSKA OBLAST: DEMOKRATIJA

1. Finansiranje političkih partija

U okviru programske oblasti **DEMOKRATIJA**, finansiranju političkih partija je i u toku 2011. godine posvećena značajna pažnja.

Projekat monitoringa finansiranja političkih partija, koji je finansirala Balkanska zadužbina za demokratiju (BTD), a koji je nastavak ranijih aktivnosti u ovoj oblasti, rezultirao je potvrđivanjem istih nepravilnosti u sprovođenju Zakona o finansiranju političkih partija:

- na nivou jedinica lokalne samouprave i dalje se budžetska sredstva namijenjena političkim partijama na lokalnom nivou ne isplaćuju na predviđeni način (neke opštine čak uopšte nijesu uplaćivale sredstva političkim partijama);

DONATOR

B | T | D
The Balkan Trust for
Democracy

- političke partije ne podnose izvještaje o sredstvima utrošenim u toku izborne kampanje i godišnje finansijske izvještaje u zakonom predviđenim rokovima;
- nadležni organi ne postupaju u skladu sa svojim nadležnostima, tj. ne pokreću prekršajne postupke i ne izriču sankcije, odnosno ne sprovede istrage u situacijama u kojima postoji osnovana sumnja da je izvršeno krivično djelo.

Novina u odnosu na ranije projekte sastojala se u tome što je ove godine CDT po prvi put bio u prilici da sprovede monitoring finansiranja političkih partija u dijelu koji se odnosi na izvještaje o imovini parlamentarnih partija. Na osnovu toga, utvrđeno je da su ukupni prihodi parlamentarnih partija za 2010. godinu iznosili oko 4.500.000,00 EUR, pri čemu većina partija nije objavila imena donatora, bilo da se radilo o fizičkim, bilo da se radilo o pravnim licima. Od ukupnog iznosa prihoda, manje od 19.000,00 EUR prihodovano je od donacija pravnih lica. Analizom izvještaja, CDT je ustanovio da su u 2010. političke partije iz privatnih izvora dobile sredstva u sljedećim iznosima (bilo da se radilo o finansiranju redovnog rada ili izborne kampanje):

1. Bošnjačka stranka – 200,00 EUR od fizičkih lica, nema donacija pravnih lica;
2. Demokratska partija socijalista – 654.190,00 EUR od fizičkih lica; 9.646,00 EUR od pravnih lica;
3. Nova demokratska snaga FORCA – 280,00 EUR od fizičkih lica; 250,00 EUR od pravnih lica;
4. Hrvatska građanska inicijativa – nema donacija;
5. Nova srpska demokratija – 9.000,00 EUR od fizičkih lica; 9.000,00 EUR od pravnih lica;
6. Pokret za promjene – nema donacija;
7. Socijaldemokratska partija – 59.505,00 EUR od fizičkih lica; nema donacija od pravnih lica;
8. Socijalistička narodna partija – 5.120,00 EUR od fizičkih lica; nema donacija od pravnih lica.

Od svih političkih partija čiji su izvještaji analizirani, jedino je DPS objavila imena svojih donatora, nakon čega su uslijedili pozivi određenog broja građana koji su tvrdili da nisu donirali sredstva toj partiji. CDT je u više navrata pozivao državno tužilaštvo da preduzme potrebne mjere za ispiti-

vanje ovog slučaja, kako bi se utvrdilo da li je došlo do određenih zloupotreba od strane partije. Državno tužilaštvo je tek krajem godine preduzelo mjere u cilju utvrđivanja eventualnih kršenja zakona.

Istraživanjem je utvrđeno i da veliki problem u uspješnom praćenju finansiranja političkih partija predstavlja nepostojanje adekvatne forme za podnošenje njihovih završnih računa, a, pored ovoga, Državna izborna komisija na svojoj internet stranici nije objavila čak 35 izvještaja o reviziji završnih računa.

Rezultate istraživanja CDT je objavio u publikaciji „Finansiranje političkih partija iz privatnih i budžetskih izvora u 2010. godini“, i time omogućio da zainteresovana lica prate situaciju u vezi sa finansiranjem političkih partija u Crnoj Gori i za ovu godinu. Publikaciju možete preuzeti na <http://www.cdtmn.org/images/stories/izdavastvo/finansiranje-politickih-partija-2010.pdf>.

Pored aktivnosti vezanih za realizaciju opisanog projekta, CDT je u toku 2011. godine učestvovao u radu dvije radne grupe čiji je zadatak bio da pripreme predloge Zakona o finansiranju političkih partija i Zakona o Državnoj izbornoj komisiji.

Novi Zakon o finansiranju političkih partija stupio je na snagu u avgustu, sa odloženom primjenom od 1. januara 2012. godine, a novine sadržane u njemu, na kojima je CDT u toku izrade predloga zakona insistirao, odnose se na uvođenje niza zabrana u vezi sa ograničenjem upotrebe državnih sredstava od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, korišćenja službenih automobila, kao i zapošljavanja i angažovanja zaposlenih lica u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Cilj ovih zabrana bio je da se pokuša uticati na dosadašnju negativnu praksu zloupotrebe državnih sredstava, kao i zapošljavanja velikog broja lica zarad obezbjeđivanja pobjede na izborima, a što kasnije stvara organizacione i kadrovske probleme u državnim organima. Na predlog CDT-a, ovim zakonom je propisana i obaveza za političke partije da u toku izborne kampanje na svakih 15 dana dostavljaju Državnoj izbornoj komisiji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica, a, sa druge strane, DIK bi bila u obavezi da

Sa okruglog stola

te izvještaje objavljuje na svojoj internet stranici. Ovim rješenjem, ukoliko Zakon bude dosljedno primjenjivan, a povrede istog adekvatno sankcionisane, uticaće se na povećanje transparentnosti u dijelu koji se odnosi na odnos civilnog i privrednog sektora sa političkim partijama.

Preporuka CDT-a, koja se odnosila na kaznene odredbe, odnosno predviđanje šireg spektra kazni za lica koja prekrše zakon, iako je za osnov imala preporuke koje je GRECO uputio Crnoj Gori, nije prihvaćena. Za očekivati je da se kazneni sistem na kojem je Vlada istrajala, a koji se ranije pokazao kao nefunkcionalan, i dalje

javlja kao crna tačka cijelog postupka, naročito usljed nesprovođenja zakona od strane organa vlasti. CDT će u svom daljem radu nastojati da se kazneni sistem ipak reformiše.

Prilikom izrade Zakona o finansiranju političkih partija, CDT je naročito akcentovao značaj poslova revizije izvještaja političkih partija, predlažući da se ta nadležnost povjeri Državnoj revizorskoj instituciji, tačnije – da se preciziraju rokovi u kojem će DRI morati da sprovede reviziju finansijskih izvještaja partija. Taj predlog, kao cjelishodniji sa stanovišta raspoloživih sredstava za njegovu realizaciju i stručnosti kadra koji radi u DRI, nije prihvaćen, već je Vlada obećala uspostavljanje nezavisne Državne izborne komisije i formiranje nove radne grupe koja bi bila zadužena da pripremi predlog Zakona o DIK-u.

Iako je u toku rada te radne grupe CDT u više navrata isticao da se radi o zakonu koji će se u Skupštini Crne Gore usvajati dvotrećinskom većinom i postavljao pitanje da li postoji politička volja da se taj zakon uopšte usvoji, predstavnici Vlade u radnoj grupi su tražili nastavak rada da bi se, poslije tri mjeseca rada, na sjednici Vlade zaključilo da taj zakon treba povući, a da ono što se njim htjelo postići treba realizovati kroz izmjene Zakona o finansiranju političkih partija, koji je, kako je već istaknuto, stupio na snagu u avgustu 2011. Kako se pristupilo izmjenama Zakona o finansiranju

političkih partija, CDT je iskoristio priliku da ponovo naglasi potrebu ograničavanja iznosa članarine koja se plaća političkim partijama, tako da je to ograničenje, u određenoj mjeri, uvedeno u izmjene tog zakona. Da li će novo zakonsko rješenje dovesti do unapređenja u oblasti finansiranja politike zavisice od dosljednog insistiranja na njegovoj implementaciji.

Krajem 2011. godine, CDT je počeo sa realizacijom novog projekta koji se odnosi na finansiranje političkih partija. Ovaj projekat sa jedne strane predstavlja nastavak monitoringa finansiranja partija u Crnoj Gori, a sa druge strane ima za cilj formiranje regionalne saradnje i razmjenu iskustava NVO zemalja okruženja, kako bi se uspostavila jedinstvena metodologija za praćenje finansiranja političkih partija. S tim u vezi, krajem decembra je oformljena regionalna mreža NVO, koju, pored CDT-a, čine Udruga građana GONG iz Hrvatske, Građanska asocijacija MOST iz Makedonije, Centar za razvoj Srbije, Transparency International iz Bosne i Hercegovine i Inicijativa za progres iz Kosova. Zadatak mreže biće da usvoji jedinstvenu metodologiju za praćenje finansiranja političkih partija, a pored toga će biti objavljivan regionalni bilten i pokrenuta internet stranica projekta, na kojoj će moći da se nađu sve informacije od značaja za finansiranje političkih partija u zemljama iz kojih su NVO članice mreže. Projekat pod nazivom „Pare i partije – Crna Gora i region“ realizuje se uz finansijsku pomoć Balkanskog fonda za demokratiju (BTD).

Pored ovoga, CDT je objavio *policy brief* koji se odnosi na finansiranje političkih partija, koji je bio rezultat učešća zaposlenih CDT-a u programu TRAIN (*Think Tanks Providing Research and Advice through Interaction and Networking*), koji organizuje Njemački savjet za spoljnu politiku.

CDT će nastaviti da svojim radom utiče na unapređenje sistema finansiranja političkih partija, naročito kroz kreiranje politika i zakonskih rješenja.

PARTNERI

2. Analiza diskursa premijera Igora Lukšića tokom prvih 100 dana Vlade

CDT je u aprilu, kao svoj doprinos diskusiji o prvih 100 dana Vlade, objavio analizu diskursa premijera Lukšića.

Analiza je obradila premijerov diskurs u prvih 100 dana Vlade, sa akcentom na novi imidž vlade koji se želio predstaviti javnosti, ali je obuhvatila i premijerove poglede na tada dominantne teme: popis stanovništva, Evropska unija, NATO, komunikacija sa opozicijom i odnosi sa Srbijom. Svrha analize nije bilo ispitivanje stavova premijera Lukšića, već šireg konteksta (socio-političkog, kulturnog, ideološkog, profesionalnog, itd.), odnosno “mjesta” iz kog premijer govori, ali i slike koju je nastojao da stvori o sebi i Vladi.

Analiza je obuhvatila konkretan vremenski period (100 dana Vlade), u konkretnom crnogorskom društvenom i političkom kontekstu, uslovljenom konkretnim događajima i temama. Kao izvor podataka koristili smo tri dnevne novine – Vijesti, Dan i Pobjedu, ali i zvanični *website* Vlade. U analiziranju podataka primijenili smo kritičku analizu diskursa. Projekat je završen i prezentovan javnosti u aprilu.

Analiza je pokazala da je premijer nastojao da novu Vladu predstavi u okviru socijalno-odgovornog liberalnog diskursa. O problemima je uglavnom govorio u kontekstu javnih politika (policy), a manje u parametrima dnevne politike (politics), što je uticalo na to da njegovi javni nastupi budu obilježeni stručno-tehničkim diskursom, dok se o ne-političkim pitanjima nastojao predstaviti kao “momak iz komšiluka”. Ipak, takav diskurs je nastojao da umanja, čak i negira, politički značaj popisa. Takođe, u diskursu premijera Lukšića “Evropa” i “evropsko” su postali glavni označitelj, garant kvaliteta i napretka. S druge strane, u njegovom diskursu evroatlantske integracije nijesu bile predstavljene kao cilj po sebi, već kao sredstvo za brži ulazak u Evropsku uniju.

3. EU/NATO radionice

U periodu od marta do maja 2011. godine, CDT je, u okviru projekta „EU/NATO radionice“, nastavio sa edukacijom crnogorskih maturanata o procesu evropskih i evroatlanskih integracija.

Ciljna grupa ovog projekta bili su učenici završnih godina srednjih škola u Podgorici, jer su maturanti prepoznati kao važan faktor pomenutih procesa.

CDT je zadržao ulogu neutralnog predavača, a cilj navedenih radionica je bio da se učenici upoznaju sa objektivnim informacijama o NATO-u i Evropskoj uniji kako bi izgradili kritičko mišljenje o pomenutim temama koje su od izuzetnog značaja za Crnu Goru.

Interaktivne radionice su održane u 11 srednjih škola u Podgorici i njima je obuhvaćeno oko 1200 maturanata. Predavači su bili diplomirani studenti Fakulteta političkih nauka i Pravnog fakulteta, koji su i prethodnih godina učestvovali u ovom projektu

Kao i prethodne godine, radionice su tematski bile podijeljene u dva dijela.

DONATOR

Prvi dio radionica bio je posvećen evroatlanskim integracijama i, nakon kratkog filma, predavač je, zajedno sa učenicima koji su aktivno učestvovali u diskusiji, prolazio kroz najvažnije informacije i pitanja vezana za NATO savez. Drugi dio radionica je bio predviđen za diskusiju o evropskim integracijama i tom prilikom su maturanti, takođe aktivno učestvujući, dobili priliku da čuju najvažnije informacije o samoj Evropskoj uniji i o perspektivi Crne Gore na putu evropskih integracija.

Tokom radionica vođen je konstantan dijalog između predavača i učenika, koji su dobili priliku da upotpune svoje znanje o ovim oblastima.

Radionice su trajale efektivno 45 minuta, a nakon toga su učenicima podijeljene brošure sa informacijama koje su dobili na času.

Projekat je finansiran od sredstava dobijenih od Koordinacionog tima Vlade Crne Gore za implementaciju Komunikacione strategije o evroatlanskim integracijama Crne Gore.

4. Učešće u kreiranju i implementaciji Akcionog plana za praćenje sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije

Početak 2011. godine obilježila je živa javna rasprava o Nacrtu Akcionog plana za praćenje sprovođenja preporuka iz Mišljenja Evropske komisije. CDT je učestvovao u javnoj raspravi, na način što smo dostavili niz preporuka za unapređenje u oblastima borba protiv korupcije i civilno društvo. Predstavnici CDT-a su, takođe, učestvovali i u javnim debatama koje je na ovu temu organizovalo MVPEI.

Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan 17. februara, i u njemu su mjesto našli brojni predlozi CDT-a, među kojima je i usvajanje novog Zakona o finansiranju političkih partija u skladu sa preporukama GRECO-a, kao i niz mjera za unapređenje normativnog i institucionalnog okvira za rad NVO uključujući i izradu novog Zakona o NVO.

Radna grupa za izradu Zakona o finansiranju političkih partija je formirana početkom aprila, i Milica Kovačević je imenovana za članicu radne grupe

kao predstavnica CDT-a. Radna grupa je radila na Nacrtu Zakona do početka jula, nakon čega je 7. jula Vlada utvrdila Predlog Zakona. Skupština Crne Gore je Zakon o finansiranju političkih partija usvojila 29. jula 2011. godine, a Zakon će se primjenjivati od 1. januara 2012. godine.

Vlada Crne Gore je u septembru 2011. godine pristupila izradi Zakona o Državnoj izbornoj komisiji, i formirala radnu grupu čiji je član bio izvršni direktor CDT-a Dragan Koprivica. Radna grupa je pripremila Nacrt zakona u novembru, međutim, od usvajanja Zakona se odustalo zbog nedostatka političke volje. Umjesto toga, Vlada je inicirala izmjene Zakona o finansiranju političkih partija i kontrolu nad finansiranjem povjerila Državnoj revizorskoj instituciji.

U saradnji sa Inicijativom mladih za ljudska prava (YIHR), uputili smo i niz preporuka za unaprijeđenje Nacrta Zakona o NVO i učestvovali u javnoj raspravi o ovom Zakonu. Jedan dio naših predloga je prihvaćen i inkorporiran u tekst Zakona.

5. Pristupni pregovori sa Evropskom unijom – analiza nacionalnih pregovaračkih struktura

U avgustu 2011. godine, uz podršku Ambasade Kraljevine Holandije i u saradnji sa dr Martinom Brusisom sa Minhenskog Univerziteta, Centar za demokratsku tranziciju je otpočeo sa realizacijom projekta „Pristupni pregovori sa Evropskom unijom – analiza nacionalnih pregovaračkih struktura“.

Sa okruglog stola

DONATOR

Kingdom of the Netherlands

Opšti cilj projekta bio je da se pokrene dijalog na nacionalnom nivou koji se tiče struktura koje će biti uključene u proces pregovaranja sa EU, kao i da se, analizom dobrih praksi, dođe do rješenja koja će pomoći Crnoj Gori da formira što bolji pregovarački model koji će moći da odgovori budućim izazovima. Poseban fokus je stavljen na koordinacije u procesu pregovaranja sa EU, kao i na buduće uloge koje će imati civilni sektor i Parlament.

U periodu od jula do septembra, istraživački centar CDT-a sproveo je komparativnu analizu pregovaračkih struktura u osam zemalja koje su u 2004. godini postale dio Evropske unije (Mađarska, Češka, Slovenija, Poljska, Estonija, Letonija, Kipar, Slovačka). Takođe, istraživanjem su obuhvaćene i pregovaračke strukture Republike Hrvatske, kao zemlje koja je prošla kroz proces pregovaranja i sada je na pragu priključenja Evropskoj uniji.

U svrhu ovog istraživanja dizajniran je poseban upitnik koji se sastojao od oko 100 pitanja i 60 podpitanja, i bio je podijeljen u pet segmenata koji su bili ključni za istraživanje. Osim ovoga, dizajniran je i manji upitnik, takođe podijeljen na pet poglavlja, sa 43 posebno odabrana pitanja, koji se slao na relevantne e-mail adrese, tj. na adrese vlada, parlamenata i stručnjaka iz civilnog sektora, iz zemalja koje su bile u fokusu istraživanja.

Upitnik se popunjavao podacima dobijenim od pomenutih kontakata, kao i kroz analizu internet izvora i relevantnih studija, analiza i članaka iz ove oblasti.

Nakon sprovedenog istraživanja, u oktobru je CDT objavio osnovne nalaze u vidu Tema za razmatranje, koje se tiču važnih pitanja vezanih za formiranje budućih crnogorskih pregovaračkih struktura. Navedene Teme za razmatranje poslužile su kao baza za publikaciju „Analiza nacionalnih struktura za pregovaranje sa Evropskom unijom“ koja je objavljena u novembru.

U decembru je organizovan regionalni okrugli sto na temu „Početak pregovora i pristupni pregovori sa EU – iskustva pregovaranja i dobre prakse“. Okrugli sto otvorili su: Milica Kovačević (CDT), Slavica Milačić (MVPEI), Laurent Louis Stokvis (Nj. E. Ambasador Kraljevine Holandije) i Leopold Maurer (šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori). Panelisti na okruglom stolu bili su: dr Martin Brusis (Minhenski Univerzitet), Željka Babić i Suzana Drešaj (MVPEI Republike Hrvatske), Lubomir Fajtak (Direktor Parlamentarnog instituta Nacionalnog Savjeta, Slovačka), Boris Raonić (NSEI), Miodrag Vuković i Vasilije Lalošević (Odbor za međunarodne odnose i evropske integracije), Vuk Maraš (MANS) i Srđa Keković (USSCG). Događaju su takođe prisustvovali predstavnici državnih institucija, crnogorskog Parlamenta i civilnog sektora, predstavnici medija, kao i gosti iz inostranstva. Regionalni okrugli sto imao je za cilj da, kroz okupljanje što većeg broja stručnjaka iz Crne Gore i regiona, otvori debatu o izazovima procesa pregovaranja, kao i da se, kroz razmjenu iskustava između zemalja koje su prošle kroz pomenuti proces i onih kojima pregovaranje tek predstoji, prepoznaju najbolje prakse i razmotre sve eventualne opcije, kako bi se Crna Gora što bolje pripremila za predstojeće obaveze i za pronalaženje optimalnog pregovaračkog modela. Na okruglom stolu predstavljena je i već navedena publikacija.

Osim regionalnog okruglog stola, u decembru su organizovane dvije debate za studente Fakulteta političkih nauka, prilikom kojih su studenti upoznati sa rezultatima istraživanja koje je CDT sproveo i u okviru kojih se aktivno diskutovalo o pripremama za proces pregovaranja sa EU i napretku Crne Gore na putu ka EU.

Takođe, na osnovu rezultata istraživanja i zaključaka donesenih na okruglom stolu, u decembru je objavljen *Policy brief* koji ima za cilj da ukaže na postojeće probleme i na konkretna rješenja kada je u pitanju formiranje struktura za proces pregovaranja sa EU.

IV PROGRAMSKA OBLAST: DOBRO UPRAVLJANJE

1. POTEZ – Projekat odgovorne, transparentne i efikasne zajednice

Centar za demokratsku tranziciju (CDT) je tokom 2011. godine realizovao projekat POTEZ - Projekat Odgovorne, Transparentne i Efikasne Zajednice. POTEZ je usmjeren na jedan od ključnih izazova demokratizacije u Crnoj Gori - uspostavljanje principa i pravila dobrog upravljanja na lokalnom nivou. Projekat je osmišljen sa ciljem da ocijeni stanje i da prati napredak u uvođenju standarda dobrog upravljanja od strane crnogorskih opština. Projekat je realizovan uz ekspertsku pomoć NVO GONG iz Hrvatske.

POTEZ
Projekat Odgovorne, Transparentne i Efikasne Zajednice

Prva faza projekta POTEZ finansirana je od strane Fondacije za otvoreno društvo - Kancelarije u Podgorici u periodu od oktobra 2010. godine do januara 2011. godine. Aktivnosti u toku prve faze realizacije projekta obuhvatale su: analizu pravnog okvira, razvijanje metodologije, kreiranje baze podataka i trening za istraživače. Pomenute aktivnosti završene su u januaru 2011. godine, a druga faza projekta počela je u aprilu 2011. godine uz finansijsku podršku Inicijative za reformu lokalne samouprave i

javnih službi Instituta za otvoreno društvo – Budimpešta. Nakon prikupljanja i analize podataka, u julu 2011. godine predstavili smo preliminarne rezultate istraživanja, sa podacima koji su prikupljeni tokom maja i juna za sve crnogorske jedinice lokalne samouprave (JLS). Rezultati nijesu bili zadovoljavajući, jer se pokazalo da je više od polovine opština netransparentno, po indikatorima transparentnosti ovog istraživanja. Zato su predstavnici CDT-a apelovali na opštine da u roku od tri mjeseca (tj. do 10. oktobra) poprave postojeće stanje i obavijeste projektni tim o promjenama. U svrhu lakšeg informisanja lokalnih vlasti o projektu i indikatorima transparentnosti kreirali smo i *website* www.potez.cdtmn.org na kome se mogu naći sve informacije o projektu i pojedinačni rezultati po opštinama. Na ovaj način zainteresovane JLS mogle su na jednostavan način doći do smjernica i preporuka za poboljšanje svoje transparentnosti.

Sa zadovoljstvom možemo konstatovati da su JLS prepoznale važnost ovog projekta, te da nas je 14 JLS (dvije trećine ukupnog broja) kontaktiralo od jula do oktobra. Zahvaljujući dobroj komunikaciji, tokom tri mjeseca saradivali smo sa opštinama u obostranoj želji da poboljšamo njihovu transparentnost. Podaci za finalno istraživanje prikupljeni su do 25. oktobra 2011. godine. Na finalnoj press konferenciji predstavljen je napredak koji je ostvaren od preliminarnog do finalnog istraživanja POTEZ-a, ali i naglašeno da transparentnost u crnogorskim JLS još treba unapređivati.

DONATOR

Finalni događaj projekta, konferencija "Transparentnost i dobro upravljanje na lokalnom nivou" održana je 25. novembra u Podgorici. Konferencija je zaokružila projekat i na jednom mjestu okupila veliki broj stručnjaka iz Crne Gore i regiona koji se bave uspostavljanjem dobrog upravljanja na lokalnom nivou. Nakon uvodnih obraćanja Dragana Koprivice, izvršnog direktora CDT-a, Ivana Brajovića, ministra unutrašnjih poslova i Rajka Golubovića, sekretara Zajednice opština Crne Gore, uručene su nagrade najbolje rangiranim jedinicama lokalne samouprave po istraživanju. Zatim su učesnici, kroz dvije panel diskusije, raspravljali o dobrim praksama i problemima na regionalnom nivou. Učesnici konferenciji bili su pored pomenutih: Mladen Jovović, Pomoćnik ministra za lokalnu samoupravu, predsjednici i predstavnici crnogorskih opština, predstavnici nevladinih organizacija iz Crne Gore i regiona kao i predstavnici medija. Zaključeno je da za napredak u ovoj oblasti nije potrebno izdvajati puno finansijskih sredstava, već je bitna svijest i volja lokalnih vlasti da se unaprijede. Takođe, izraženo je zadovoljstvo poboljšanjem koje su opštine ostvarile od preliminarnog do finalnog istraživanja, ali je konstatovano da još uvijek ima dosta mjesta za napredak.

Na konferenciji je predstavljena i publikacija "Transparentnost i dobro upravljanje na lokalnom nivou" koja sadrži finalne nalaze istraživanja i primjere dobre prakse koji su prepoznati od strane istraživačkog tima. Publikaciju možete preuzeti na: <http://www.cdtmn.org/images/stories/izdavastvo/transparentnost-i-dobro-upravljanje-na-lokalnom-nivou.pdf>.

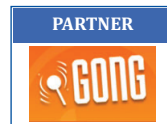
O istraživanju

Transparentnost rada lokalnih samouprava u ovom istraživanju shvaćena je u nešto širem smislu ukupne otvorenosti organa lokalne vlasti prema građanima i interesnim grupama. Stoga smo istraživali pet dimenzija (oblasti) transparentnosti lokalne samouprave. Svaka od navedenih dimenzija ima različit značaj u ukupnom rezultatu istraživanja.

Te dimenzije su:

1. javnost sjednica skupština opština,
2. javnost odluka jedinica lokalne samouprave,
3. saradnja sa organizacijama civilnog društva,
4. primjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama i
5. funkcionisanje mjesnih zajednica.

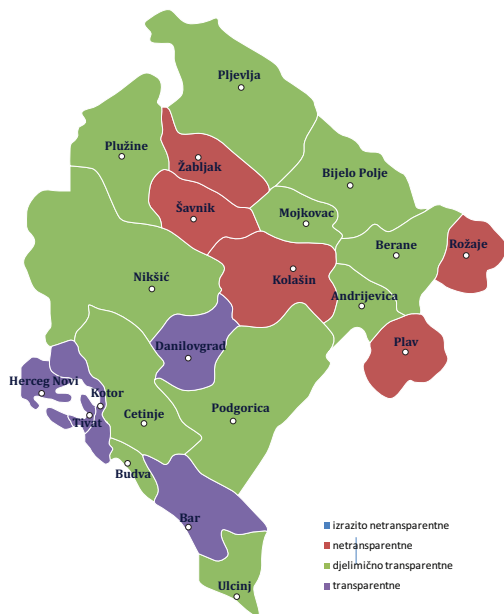

U svrhu istraživanja, ovih 5 dimenzija analizirano je putem 44 indikatora, odnosno pitanja o dokumentima i praksama opština. Odgovore na pitanja smo dobili na četiri načina: analizom statuta opština i poslovnika skupština opština, upitnikom koji je upućen na adrese svih opština, pretraživanjem službenih Internet stranica opština i direktnim telefonskim pozivom. Svaki zadovoljavajući odgovor je nosio 1 bod. Nezadovoljavajući odgovori su ocijenjeni sa 0 bodova. Sve dodatne informacije, kao i pojedinačni rezultati opština po indikatorima, mogu se naći na *website*-u projekta www.potez.cdtmn.org.

CDT je sproveo i istraživanje otvorenosti budžeta jedinica lokalne samouprave, kao šestu dimenziju projekta POTEZ. Ovim se htjelo prikupiti više informacija o tome da li zaposleni u organima jedinica lokalne samouprave dovoljno poznaju propise koji se odnose na budžet, kao i da li se budžet priprema, donosi i sprovodi na zakonom propisan način. Istraživanje otvorenosti budžeta jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori sprovedeno je tokom juna i jula 2011. godine, a podaci su prikupljeni od 16 jedinica lokalne samouprave (od ukupno 21). Detaljnija analiza prikupljenih podataka pokazuje manjkavosti, posebno u finansijskoj saradnji centralne i lokalnih vlasti, nadzoru, kontroli i reviziji budžeta. Istraživanje je pokazalo da se ne poštuju rokovi prilikom donošenja budžeta kao i da postoji veliki problem u saradnji centralne i lokalnih vlasti. To se odnosi na činjenicu da opštine neredovno dobijaju poreze i naknade koje im je država zakonom ustupila. Izveštaj o istraživanju možete preuzeti na <http://www.cdtmn.org/images/stories/dokumenti/Istrazivanje-otvorenosti-budzeta-jls.pdf>.

Finalni rezultati

Najviši mogući rezultat koji je opština mogla ostvariti u ovom istraživanju je 10. Cjelokupnu skalu osvojenih bodova podijelili smo u četiri kategorije:

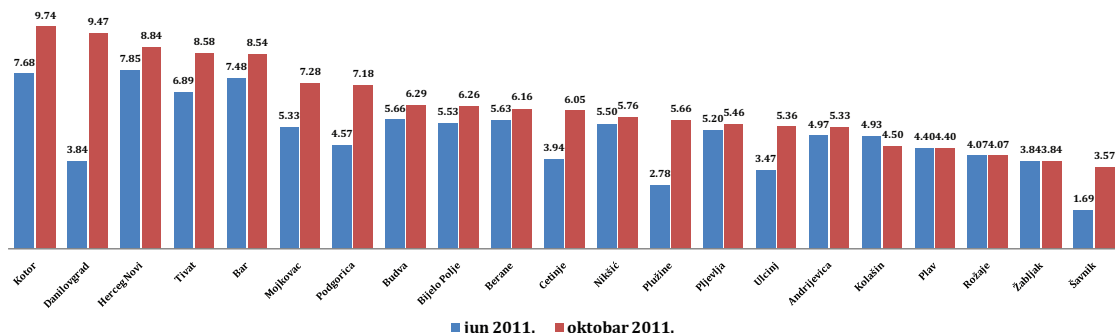
- opštine koje su izrazito netransparentne (opštine koje su osvojile manje od 2,5 boda),
- netransparentne opštine (opštine koje su osvojile od 2,5 do 5 bodova),
- djelimično transparentne opštine (osvojenih 5 do 7,5 bodova) i
- transparentne opštine (7,5 do 10 bodova).

Zahvaljujući napretku koji su opštine ostvarile do finalnog istraživanja, situacija u novembru 2011. je znatno drugačija u odnosu na rezultate iz jula iste godine. Izrazito netransparentnih opština u Crnoj Gori nema (ranije je to bila opština Šavnik), dok je netransparentnih 5. Netransparentne opštine su: Kolašin, Plav, Rožaje, Žabljak i Šavnik. Djelimično transparentnih opština ima 11 i to su: Mojkovac, Podgorica, Budva, Bijelo Polje, Berane, Cetinje, Nikšić, Plužine, Pljevlja, Ulcinj i Andrijevica. Ovo su opštine za koje se može smatrati da su transparentne u pojedinim oblastima, ali svakako

treba još puno da rade na približavanju građanima. Transparentnih opština ima 5 i to su sada: Kotor, Danilovgrad, Herceg Novi, Tivat i Bar. Poređenja radi, preliminarni rezultati istraživanja pokazali su da je 11 JLS osvojilo manje od 5 bodova, dok je sada taj broj smanjen na 5 JLS. Takođe, transparentnima smo smatrali samo opštine Kotor i Herceg Novi, a sada im se pridružuju i opštine Danilovgrad, Tivat i Bar.

Najviši ostvaren rezultat je 9,74 (opština Kotor), a najniži ostvareni rezultat je 3,57 (opština Šavnik), dok je prosječan rezultat 6,30. U odnosu na preliminarne rezultate, prosječan rezultat opština napredovao je sa 5,01 do 6,30. Grafikon 1 prikazuje preliminarne i finalne rezultate opština (iz juna i iz oktobra). Sa Grafikona je vidljivo da samo 4 opštine nijesu napredovale u ukupnim rezultatima. To su opštine Plav, Rožaje, Žabljak i Kolašin. Ubedljivo najviše je napredovala opština Danilovgrad, sa 3,84 na 9,47, te se sada nalazi na drugom mjestu na našoj rang listi transparentnosti. Poslije Danilovgrada, najviše je napredovala opština Plužine, sa 2,78 na 5,66.

Poređenje rezultata opština (jun - oktobar 2011)

U Izveštaju o napretku Crne Gore za 2011. godinu Evropska komisija je ocijenila da javna, efikasna i odgovorna administracija na lokalnom nivou i dalje čeka da bude uspostavljena. Projekat POTEZ je svakako doprinio transparentnosti JLS, što je evidentno kroz napredak postignut za samo tri mjeseca, ali JLS ne smiju ostati na ovome nivou, jer još uvijek ima puno prostora za napredak, kao što su ocijenili i evropski zvaničnici.

Na ovakav zaključak nas upućuje podatak da je prosječno ostvareni rezultat u ovom istraživanju 6,30 (na skali od 0 do 10), a tek su pet opština osvojile više od 7,5 bodova, te se mogu smatrati transparentnima. Nalazi našeg istraživanja takođe pokazuju da veličina JLS i iznos budžeta ne utiču direktno na ostvareni ukupni rezultat transparentnosti, i da se nekoliko opština sa veoma malim iznosima budžeta po glavi stanovnika pokazalo djelimično transparentnima/transparentnima (osvojenih 5 do 7,5 bodova i preko). Dakle, ovo istraživanje ne postavlja pred opštine pitanja za koja su neophodna velika finansijska sredstva, naročito za one opštine koje već imaju izrađene Internet prezentacije. Većina indikatora predstavlja minimalne standarde transparentnosti koji ne traže puno ulaganja.

Stoga, izgleda nam da su dva elementa ključna za unapređenje transparentnosti JLS – svijest o tome šta sve transparentnost znači, i spremnost lokalnih vlasti da se unaprijede. Komunikacija koju smo ostvarili sa JLS u toku ovog istraživanja nam govori da dobra volja za poboljšanjem postoji u znatnom

broju crnogorskih opština. Ostaje nam da zaključimo da opštinama u Crnoj Gori vjerovatno nije bilo potpuno poznato šta sve transparentnost kao pojam obuhvata, i na koje se sve načine mogu približiti građanima. Sarađujući sa predstavnicima lokalnih vlasti tokom prošla tri mjeseca potvrdili smo ovaj zaključak, jer su mnogi od njih izrazili zahvalnost CDT-u na ovom projektu koji im daje konkretne smjernice na putu ostvarenja transparentnosti.

Svjesni smo da veliki broj Internet indikatora stavlja u nepovoljan položaj JLS koje nemaju Internet stranicu, ali smo uvjereni da lokalna samouprava u 21. vijeku ne može i ne smije funkcionisati bez ovog medija. Dostupnost informacija na Internetu omogućava građanima da na brz i jednostavan način dođu do informacija o dnevno-političkim pitanjima, a interaktivnost medija omogućava im nove oblike komunikacije sa izabranim predstavnicima. Dok su neki opštinski *website*-ovi, npr. *website* opština Herceg Novi, Tivat i Bar veoma sistematizovani i samim tim omogućavaju jednostavno pretraživanje, sa većinom to nije slučaj. Stoga ukazujemo na potrebu da JLS unaprijede postojeće *website*-ove u cilju poboljšanja preglednosti sadržaja istih jer se u suprotnom postavlja pitanje njihove svrsishodnosti.

CDT će nastojati da ovo istraživanje ponavlja sa vremena na vrijeme, kako bi se mogao izmjeriti napredak crnogorskih opština. Vremenom će se metodologija revidirati u cilju podizanja standarda transparentnosti. Vidljivo je da ovakav napredak za samo tri mjeseca pokazuje da POTEZ ne samo da je identifikao osnovne probleme transparentnosti u lokalnoj samoupravi, već je djelovao konstruktivno da se ti nedostaci prevaziđu. I pored toga, ima još puno prostora za napredak.

2. Otvorene Institucije

Projekat "Otvorene institucije" za opšti cilj ima povećanje doprinosa organizacija civilnog društva (OCD) demokratskom razvoju Crne Gore i doprinosa razvoju i promociji principa dobrog upravljanja kroz jačanje saradnje između državnih institucija, OCD-a i građana. Specifični cilj projekta je povećanje transparentnosti i odgovornosti Vlade i Skupštine. Trajanje projekta je 18 mjeseci, a finansiran je od strane EU posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

Kroz projektne aktivnosti, tokom dosadašnje implementacije projekta, ostvareni su konkretni rezultati na polju uvođenja standarda otvorenosti i transparentnosti rada Vlade Crne Gore i to kroz legislativu koja reguliše rad Vlade. Naime, Vlada je usvojila Odluku o objavljivanju materijala sa sjednice Vlade Crne Gore kojom se obavezuje da prije početka sjednice objavljuje dnevni red a nakon završetka sjednice, materijale koji su razmatrani na sjednici (prijedloge zakona, uredbe, informacije...). Pored toga, Vlada je usvojila i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj upravi. Izmenama se detaljnije uređuje postupak javnih rasprava i za očekivati je dalje povećanje i unapređenje transparentnosti državnih organa.

Projekat se sprovodi od januara 2011. godine i sastoji se iz četiri grupe aktivnosti: Internship program, program "Otvorena Vlada", program "Otvoreni Parlament" i jačanje uloge NVO u donošenju odluka. U nastavku slijede aktivnosti realizovane u 2011. godini.

Internship program

Internship program je program dodatne edukacije studenata, koji omogućava studentima da pored teoretskih znanja koja stižu na fakultetima, dobiju i praktična iskustva, stažirajući u državnim institucijama.

Posredstvom internship programa, 20 najboljih studenata crnogorskih univerziteta i fakulteta, koji su izabrani u transparentnoj proceduri, imali su priliku da stažiraju 5 mjeseci u Skupštini Crne Gore, Vladi Crne Gore, Ministarstvima i drugim državnim organima.

DONATOR

U okviru IX generacije programa u Skupštini Crne Gore je ukupno stažiralo 5 stažista koji su u Skupštini proveli 550 radnih dana sa ukupno 1650 radnih sati. IX generaciju su činili: Ernesa Kardović, Milena Marković, Vanja Čabarkapa, Ivan Perović i Elvis Salković.

U Vladi Crne Gore, Ministarstvima i drugim državnim organima, u okviru V generacije, stažiralo je 15 stažista koji su u Vladi i njenim tijelima proveli 1650 dana sa ukupno 4950 radnih sati. V generaciju su činili: Jovan Brkuljan, Iva Popović, Jelena Jovanović, Ana Aligrudić, Bojana Kalezić, Tanja Dukić, Miloš Popović, Milena Zonjić, Katja Vukotić, Lena Radusinović, Jelena Pečurica, Darwin Murić, Đorđije Otašević, Mirjana Filipović i Dunja Šoškić. Rad stažista je uveliko doprinio radu pomenutih institucija u kojima se stažiralo.

Program "Otvorena Vlada"

U okviru programa "Otvorena Vlada" u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore, tokom 2011. godine, objavljivali smo petnaestodnevni bilten o radu Vlade, organizovali posjete građana Vladi, pripremili Komparativnu analizu legislative i dobrih praksi koje se odnose na otvorenost i transparentnost rada Vlade, te radili na implementaciji i zagarovanju kvalitetnih rješenja.

Bilten "Otvorena Vlada" ima za cilj podizanje nivoa informisanosti građana o radu Vlade Crne Gore. U biltenu se mogu naći informacije o svim važnim aktivnostima Vlade kao i najvažnije odluke, posebno predlozi zakona, koje Vlada donosi na svojim sjednicama. Bilten izlazi petnaestodnevno na crnogorskom i engleskom jeziku, a do sada je izašlo 21 izdanje biltena.

Naša organizacija je tokom 2011. godine organizovala posjete Vladi Crne Gore gdje organizovane grupe građana mogu posjetiti zgradu Vlade Crne Gore, upoznati se sa njenom organizacijom i funkcionisanjem i porazgovarati sa nekim od predstavnika Vlade. Do sada smo organizovali dvije posjete građana Vladi.

PARTNER

Istraživački centar CDT-a pripremio je istraživanje vezano za otvorenost i transparentnost rada Vlade Crne Gore, koje uključuje i uporedna rješenja zemalja članica Evropske unije, kao i onih koje su u procesu evropskih integracija. U periodu od januara do aprila 2011. godine, analizirali smo postojeća ustavna, zakonska i praktična rješenja u sistemu Crne Gore, kao i u sistemima Hrvatske, Srbije, Slovenije, Švedske i Estonije. Razmatrani su i primjeri dobre prakse Njemačke, Letonije, Litvanije, Makedonije i Belgije.

Program "Otvoreni Parlament"

U okviru programa "Otvoreni Parlament", a u saradnji sa Generalnim sekretarijatom Skupštine Crne Gore, tokom prošle godine, objavljivali smo mjesečni Bilten o radu Skupštine, pružali pomoć novoosnovanom Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju Skupštine Crne Gore, organizovali smo i studijsku posjetu predstavnika Skupštinske službe Hrvatskom saboru i Hrvatskoj informacijsko-dokumentacijskoj referalnoj agenciji. Takođe, uradili smo i Komparativnu analizu organizacije i rada Istraživačko-dokumentacionih centara Skupština u regionu i u EU.

Bilten "Otvoreni Parlament" pruža građanima informacije o svim važnim aktivnostima Skupštine Crne Gore, informiše i edukuje o zakonskim procedurama i dokumentima. Bilten, koji izlazi jednom mjesečno, je jedinstveno mjesto gdje čitalac može jednostavno pronaći spisak svih zakonskih predloga koji su u skupštinskoj proceduri, kao i njihov trenutni status. On takođe pruža informacije o tome koji je parlamentarni Odbor razmotrio predlog i šta je njihovo mišljenje. Bilten, takođe, daje informacije o nadzornoj ulozi Parlamenta, pružajući čitaocu, između ostalog, sve informacije vezane za kontrolna saslušanja. Od januara 2011. godine pa do sada, izašlo je ukupno 10 biltena "Otvoreni Parlament".

Tokom 2010. godine pružali smo pomoć zaposlenima u novoosnovanom Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju Skupštine Crne

Gore. Pomoć se sastojala u pružanju konsultacija od strane našeg stručnjaka za istraživanja zaposlenima koji rade u istraživačkom centru. Pored konsultacija, pomoć je pružena u smislu postavljanja stažista, koji su bili dio Internship programa u Skupštini, i u istraživački centar gdje su svojim trudom i zalaganjem u velikoj mjeri doprinijeli radu istog.

Naša organizacija je podijelila veoma korisno iskustvo zaposlenima u Skupštini oko izrade godišnjeg izvještaja Skupštine Crne Gore za 2010. godinu. Iskustvo oko izrade godišnjeg izvještaja Skupštine smo stekli kroz izradu dva izvještaja u prethodne dvije godine. Zaposleni u Skupštini su pokazali značajan napredak u odnosu na prethodni period tako da su efikasno i u veoma kratkom roku pripremili i obavili izvještaj.

U prethodnoj godini, organizovali smo i studijsku posjetu za predstavnike skupštinske službe. Naime, Predstavnicu Službe Skupštine Crne Gore i predstavnici Centra za demokratsku tranziciju (CDT) boravili su u Zagrebu, gdje su posjetitli Hrvatski sabor i Hrvatsku informacijsko-dokumentacijsku referalnu agenciju (HIDRA). Učesnici su, takođe, imali priliku da se upoznaju sa radom različitih službi Hrvatskog sabora - Službe za pripremu i obradu sjednica, Službe za pripremu akata Sabora za objavu, Informacijsko-dokumentacijske službe, Internet redakcije i Knjižnice Hrvatskog sabora.

Pored do sada navedenih aktivnosti, vezanih za program "Otvoreni Parlament", pripremili smo i Komparativnu analizu organizacije i rada Istraživačko-dokumentacionih centara Skupština u regionu i u EU (<http://www.cdtmn.org/images/stories/dokumenti/istrazivanje-istrazivacki-centar-skupstine-crne-gore.pdf>). Analiza sadrži pregled iskustava i prakse u određenim državama članicama Evropske unije i regiona, uz kratak kritički osvrt na postojeće interne pravilnike kojima je definisan rad istraživačkog centra, kao i konkretne preporuke za njegov dalji razvoj. Ključna preporuka koju je CDT sugerisao, je da se istraživački centar fokusira na sistematizaciju dostupnih informacija, sa precizno definisanim mandatom, tipovima i izvorima informacija i istraživačkih radova, kao i stvaranje sopstvenih baza (statističkih) podataka o ključnim nacionalnim ekonomskim, socijalnim i finansijskim trendovima.

3. Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor

U periodu od aprila do oktobra 2011. godine, Centar za demokratsku tranziciju, u saradnji sa Opštinom Kotor, realizovao je projekat „Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor“, uz podršku fonda „Partnerstvo za transparentnost“.

Projekat je utemeljen na razvijanju kapaciteta kotorske opštinske administracije za borbu protiv korupcije, veću transparentnost njenog rada i poboljšanje interakcije sa građanima i svim zainteresovanim grupama.

Uspostavljanjem formalne saradnje sa Opštinom Rijeka, regionalnim liderom na području transparentne opštinske uprave, CDT je asistirao Opštini Kotor da razvije i unaprijedi postojeću anti-korupcijsku strategiju. Usvajanje novog, poboljšanog Programa borbe protiv korupcije i Akcionog plana očekuje se početkom 2012. godine.

Sa posjete Rijeci

CDT je, takođe, pomogao pri kreiranju i sprovođenju jednostavnih i interaktivnih web rješenja, koja su omogućila lak pristup ključnim informacijama o radu opštine, a samim tim i povećala transparentnost zvaničnog, opštinskog *website*-a.

Jedan od projektnih rezultata jeste i uspostavljanje kvalitetne primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama.

Građani, sada, na *website*-u opštine, pored kontakt obrasca, pregleda vrsta informacija u posjedu opštine i informacija koje se tiču prava građana vezanih za ovaj zakon, imaju dostupne kontakte i informacije o ovlaštenom službeniku koji se bavi pristupom informacijama i kojem se šalju zvanični zahtjevi elektronskim putem.

DONATOR

PARTNER

Pored uključivanja javnosti u proces donošenja odluka i unapređivanja kvaliteta informacija koje daje građanima, opština je uvela i novi vid informisanja javnosti o sebi i svom radu, s ciljem da građani razumiju sam proces donošenja odluka, kao i to kako se one na njih odražavaju.

Radi se o biltenu “Kotor, otvoreni grad”, pripremanom zajedničkim snagama CDT-a i Opštine Kotor za mjesec jun, jul, i avgust u elektronskoj i štampanoj formi. Nakon isteka ovog roka, Opština Kotor je nastavila samostalno da objavljuje i distribuira biltene kao primjer dobre prakse, a što ujedno ukazuje na održivost ovog projekta (www.cg.opstinakotor.org/index.php?option=com_content&task=view&id=1094&Itemid=1).

4. Jaka zajednica – ključ održivog razvoja

NVO Terra, u saradnji sa Centrom za demokratsku tranziciju (Crna Gora), Albanskim centrom za ljudska prava ACHR i Opštinom Skadar (Albanija), od 1. decembra 2010. do 31. marta 2012. godine, realizuje projekat „Jaka zajednica, ključ održivog razvoja” u okviru IPA Cross-Border Programme Albania-Montenegro, 2007-2013.

Učesnici u projektu podijeljeni su u pet grupa sa po pet predstavnika, po oblastima: studenti, predstavnici Univerziteta, predstavnici lokalne samouprave ili ministarstava, predstavnici iz svijeta biznisa, predstavnici medija i nevladinog sektora.

Projekat ima Nadzorni odbor, koji broji pet članova, a funkcija odbora je praćenje realizacije projektnih aktivnosti i stručna pomoć učesnicima.

Studijskom posjetom partnera iz Albanije 24-25. januara, zvanično je započet projekat. U okviru studijske posjete, učesnici iz Albanije, zajedno sa domaćinima iz Crne Gore imali su priliku da čuju korisna predavanja, organizovan je obilazak GO Tuzi, nakon toga uslijedila je posjeta kompaniji AD “Plantaže” i vodećoj nevladinoj organizaciji iz oblasti ekologije i zaštite životne sredine, Green Home.

Tokom posjete Albaniji 22-24. februara, učesnici projekta bili su u prilici da posjete Tiranu i Skadar i upoznaju se sa glavnim ekološkim problemima kako u prekograničnoj regiji, tako i u Albaniji uopšte. U Tirani, posjetili su Albanski centar za ljudska prava koji je partner u ovom projektu, a nakon toga "G&G group" Studio za konsultantske usluge i projekte iz oblasti geologije i životne sredine. Tokom drugog dana, organizovane su posjete Opštini Skadar, a zatim Arhus informacionom centru AIC-Albania. Nakon toga, organizovan je obilazak Skadarskog jezera, i brana na rijeci Bojani. U popodnevним časovima održano je predavanje u rektoratu Univerziteta u Skadru. Cilj ove posjete bilo je upoznavanje i povezivanje učesnika u projektu iz Crne Gore i Albanije.

U okviru drugog bloka aktivnosti organizovane su dvije radionice na lokalnom nivou 22-23. marta i 29. marta. Učesnici iz Crne Gore prisustvovali su radionici u Skadru 16. marta. Cilj radionica bio je formulisanje ključnih problema održivog razvoja u prekograničnoj regiji. Učesnici su zajedničkim radom došli do brojnih ideja i tema za treninge koji su uslijedili u narednoj fazi projekta. Na radionicama su prezentovana istraživanja koje su pripremili eksperti angažovani u projektu:

DONATOR

PROGRAMSKA OBLAST: DOBRO UPRAVLJANJE

Posljednja aktivnost je završna konferencija koja će se održati 31. januara 2012. godine, a koja ima za cilj razmjenu i prezentaciju stečenih znanja, predstavljanje ishoda svih projektnih aktivnosti i upoznavanje šire javnosti sa postignutim rezultatima.

Projekat se realizuje uz podršku Evropske Unije, koja koofinansira 85% od ukupne vrijednosti projekta.

5. Partnerstvo sa Vestminster fondacijom za demokratiju

CDT je i u 2011. godini, kao lokalni partner za oblast zakonodavnog nadzora, učestvovao u programu Vestminster fondacije za demokratiju (Westminster Foundation for Democracy – WFD), čiji je cilj jačanje kapaciteta crnogorskog parlamenta.

WESTMINSTER
FOUNDATION FOR
DEMOCRACY

U februaru 2011. godine je u okviru ovog projekta održan dvodnevni seminar posvećen jačanju stručne podrške radu skupštinskih odbora. Učesnicima je predstavljen način istraživanja i izvještavanja koje realizuju zaposleni pri odborima u Parlamentu Ujedinjenog Kraljevstva, kao i priručnik kojim se definišu procedure u radu sekretara odbora u parlamentu Ujedinjenog Kraljevstva. Trening su vodili Kenet Foks - sekretar Odbora za obrazovanje u Donjem domu, Grejem Alen - specijalista u Odjeljenju za ekonomiju Biblioteke Donjeg doma (služba za istraživanja) i Milica Kovačević - zamjenica izvršnog direktora CDT-a.

Program WFD-a ima za cilj jačanje kapaciteta Skupštine kroz unaprjeđenje vještina i znanja zaposlenih u oblastima zakonodavnog nadzora, finansijske kontrole i parlamentarne komunikacije, kao i kroz izradu dugoročne strategije razvoja ljudskih resursa u Skupštini.

V PROGRAMSKA OBLAST: CIVILNO DRUŠTVO

1. Mreža mladih Nikšić - Sarajevo

U periodu od 1. februara do 31. septembra 2011. godine Centar za demokratsku tranziciju je u saradnji sa NVO Alfa Centar (Nikšić) i Centrom za promociju civilnog društva (Sarajevo) realizovao projekat „Mreža mladih Nikšić – Sarajevo“.

Riječ je o prekograničnom projektu između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, odnosno, Nikšića i Sarajeva čiji su osnovni ciljevi:

- uspostavljanje kvalitetnih odnosa između mladih ljudi Nikšića i Sarajeva,
- kreiranje dugoročnog prijateljstva između ove dvije opštine,
- podsticanje komunikacije i razmjene iskustava u regionu,
- razvijanje svijesti o zajedničkim ciljevima dvije države.

Projekat podrazumijeva saradnju srednjih škola iz Nikšića i Sarajeva i njihovih učenika. Škole učesnice su: Gimnazija „Stojan Cerović“ – Nikšić, Ekonomsko ugostiteljska škola – Nikšić, Gimnazija „Dobrinja“ – Sarajevo, Gimnazija i srednja stručna škola „Istočna Ilidza“ – Istočno Sarajevo.

Kao krajnji rezultat svih projektnih aktivnosti dobili smo jedan bolji, kvalitetniji i dinamičniji odnos između mladih ljudi u regionu, tačnije, između nikšićkih i sarajevskih srednjoškolaca. Naime, sve projektne aktivnosti bile su u funkciji druženja, edukacije i zbližavanja učenika.

Početak je podrazumijevao selekciju učenika, gdje 40 izabranih srednjoškolaca (po 10 iz svake škole) predstavlja okosnicu projekta i svaka aktivnost je bazirana na njima.

Prvo druženje je realizovano u Sarajevu, gdje su učenici iz Nikšića bili u posjeti vršnjacima iz sarajevskih srednjih škola. Posjeta je bila u mjesecu aprilu, trajala je 4 dana i realizovane su sljedeće aktivnosti: upoznavanje grada Sarajeva, upoznavanje sa radom škola, posjeta muzejima, galerijama i drugim kulturnim institucijama, posjeta gradskim vlastima kao i održavanje sportskih takmičenja i debatnih nadmetanja.

Uzvratna posjeta učenika iz Sarajeva svojim vršnjacima u Nikšiću realizovana je u mjesecu septembru, gdje su sve one sarajevske aktivnosti sprovedene na nikšićkom tlu (upoznavanje grada Nikšića, posjete kulturnim institucijama, debatna i sportska nadmetanja...).

Bitno je istaći da su učenici tokom posjeta bili smješteni u domovima svojih vršnjaka, kako bi se ostvario što prisniji odnos između njih, i kako bi mogli spoznati način života svojih drugara u drugoj državi. Taj detalj ovom projektu daje jednu posebnu vrijednost.

DONATOR

PARTNERI

Između dvije posjete, u junu, održana je ljetnja škola (2 dana u Plužinama, 2 dana na Tjentištu), simbolično – s obje strane granice. Ljetnja škola je bila zabavno-edukativnog karaktera. Realizovan je veliki broj radionica koje su omogućile širenje saznanjih kapaciteta učenika. Treba istaći da su u ljetnjoj školi učestvovali eminentni gosti iz dvije države. To su bile ličnosti iz domena nauke, umjetnosti, politike.

U toku projekta otvorene su kancelarije u sve 4 srednje škole koje su služile kao logistička podrška učenicima u njihovim aktivnostima. Takođe, kreiran je web portal projekta - www.mrezamladih.cdtmn.org - koji je omogućio kreiranje nekih novih ideja.

Kao krajnji produkt i vrijednost, kreirana je zvanična himna projekta koju su komponovali profesionalni muzičari, u saradnji sa učenicima (www.youtube.com/watch?v=-fV685nrlyk).

DONATOR

IOM • OIM

2. Otvorena vrata: Društveno osnaživanje mladih u Plužinama

Od septembra 2010. do marta 2011. godine, CDT je realizovao projekat pod nazivom Otvorena vrata: Društveno osnaživanje mladih u Plužinama (finansiran od strane Italijanske kooperacije, a implementirala ga je Međunarodna organizacija za migracije u saradnji sa Kancelarijom za mlade). Projekat je okupio 16 učesnika.

Osnovni cilj projekta bilo je pružanje mogućnosti srednjoškolcima za aktivno učešće u društveno-političkom životu zajednice kroz dva tipa aktivnosti:

- *praktične* – koje se sastoje u obučavanju učenika web-novinarstvu, kao i u uređivanju i administriranju web-siteta koji bi služio kao info-servis za njihove vršnjake, ali i za starije sugrađane koji bi željeli da se informišu o svim važnim odlukama opštinske uprave;
- *kreativne* – koje imaju za cilj da podstaknu učenike da na maštovit način – konkretno, kroz pozorišnu predstavu – izraze njihovo viđenje osnovnih društvenih, kulturnih i političkih problema u njihovoj zajednici.

CDT je ovim projektom uspio uključiti omladinu Plužina direktno u život ne samo zajednice, već i lokalne samouprave. Projekat je promovisao vrijednosti

tolerancije, saradnje i aktivne omladine. Tokom projekta, organizovani su sastanci učenika sa gradonačelnikom Plužina, na kojima su iznijeti brojni problemi s kojima se mladi susreću u ovom gradu, ali i ideje za njihovo poboljšanje. Kao ključne rezultate projekta treba izdvojiti *website* koji su kreirali učenici Obrazovnog centra Plužina, kao i pozorišnu predstavu Magareće godine koju su isti izveli pred punom salom plužinskog Centra za kulturu.

3. Bez granica – unutar limita: Crnogorska omladina između EU i pasivnosti

Od januara do marta 2011. godine, CDT je, u saradnji sa italijanskom organizacijom ARCI-Margot, realizovao projekat pod nazivom Bez granica, unutar limita: Crnogorska omladina između EU i pasivnosti (finansiran od strane Italijanske kooperacije, a implementirala ga je Međunarodna organizacija za migracije u saradnji sa Kancelarijom za mlade). Projekat je okupio 20 učesnika.

Osnovni cilj projekta bila je promocija kulturne različitosti kao vrijednosti, borba protiv diskriminacije i motivacija studenata za aktivno učešće u crnogorskom društvu. Kroz nekoliko različitih, ali povezanih i međuzavisnih aktivnosti, studenti su naučili praktične i kreativne načine izražavanja svog mišljenja u javnosti. Ukratko, svrha projekta bila je u tome da se mladim ljudima u Crnoj Gori pokaže da se “evropski identitet” gradi i “odozdo”, kroz konkretne aktivnosti mladih, a ne samo “odozgo”, kroz institucije.

Radionice sa studentima vodili su predstavnici ARCI-Margot. Organizovana su i javna interaktivna predavanja Nenada Veličkovića i Dimitrija Vojnova. Ključni rezultat projekta jeste četvorominutni film o društvenoj participaciji kao evropskoj vrijednosti koji su napisali, snimili i montirali učesnici projekta.

PARTNERI

DONATOR

PARTNERI

DONATOR

4. *NGO Sustainability Index* – za 2010. i 2011. godinu

CDT je napravio izvještaj o održivosti NVO sektora za 2010. i 2011. godinu za međunarodnu godišnju publikaciju *NGO Sustainability Index for Central and Eastern Europe and Eurasia*, koju izdaju USAID i MSI. Indeks održivosti ukazuje na napretke i nazadovanja u razvoju sektora, ali i olakšava komparativnu analizu između država regiona. Indeks predstavlja važan i jedinstven izvor podataka za NVO-e, vlade, donatore, akademike, i druge koji žele da razumiju i izmjere održivost NVO sektora. Publikaciju možete preuzeti na <http://program.counterpart.org/Armenia/wp-content/uploads/2011/02/USAID-NGO-Sustainability-Index-PDF.pdf>.

5. Status NVO

CDT je dostavljanjem pisanih sugestija Ministarstvu unutrašnjih poslova, kao i aktivnim učešćem u javnoj raspravi, dao doprinos u postupku izrade novog Zakona o nevladinim organizacijama. Naši predlozi i sugestije u vezi sa Nacrtom zakona o nevladinim organizacijama, od kojih su neki i uvršćeni u finalni tekst, mogu se naći na <http://www.cdtmn.org/images/stories/dokumenti/cdt-yihr-komentar-nacrta-zakona-o-nvo-12.04.2011.pdf>.

Pored ovoga, CDT je Ministarstvu unutrašnjih poslova dostavio i pisane komentare i sugestije u vezi sa radnim verzijama Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u procesu pripreme zakona i Uredbe o bližem načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija. Osnovni zahtjev bilo je povećanje transparentnosti prilikom izbora predstavnika nevladinih organizacija koji se uključuju u rad organa državne uprave u vezi sa pripremanjem predloga propisa, kao i unapređenje postojećeg sistema organizovanja javnih rasprava. Komentari i sugestije, dati u zajedničkom mišljenju CDT-a i Inicijative mladih za ljudska prava, mogu se naći na <http://www.cdtmn.org/images/stories/dokumenti/cdt-yihr-misljenje-uredbe.pdf>.

VI MEĐUNARODNA SARADNJA

1. Treninzi i obuke

- Milivoje Krivokapić, član Izvršnog odbora Centra za demokratsku tranziciju, je od 18. do 20. februara, učestvovao na prvom modulu X generacije Škole demokratskog rukovođenja, koji je organizovan u Bečićima, na temu "Strateško planiranje", u okviru kojeg je organizovano predavanje "Demokratska politička kultura", vježbe i radionice na temu komunikacije i obuka o izradi Akcionog plana na primjeru Zakona o energetskej efikasnosti.
- Milivoje Krivokapić, član izvršnog odbora CDT-a, je od 27. do 29. juna, učestvovao u programu „Etika i demokratija“, u okviru Ljetnjeg univerziteta demokratije, u organizaciji Savjeta Evrope, u Strazburu.

- Milica Kovačević, predsjednica CDT-a, je na poziv Nacionalnog demokratskog instituta (NDI) boravila u Iraku u periodu od 21. do 29. oktobra, gdje je konsultovala i trenirala više iračkih nevladinih organizacija na teme: analiza podataka, priprema i distribucija izvještaja o monitoringu, i strateško planiranje.
- Biljana Jovanović, asistent projekt koordinatora, boravila je od 7. do 13. novembra u Sarajevu, gdje je učestvovala na treningu za dugoročne posmatračice/ice izbora (LTO) u organizaciji OSCE/ODIHR.

2. Međunarodne konferencije, seminari i studijske posjete

- Predstavnici CDT-a i učesnici projekta “Jaka zajednica, ključ održivog razvoja”, boravili su u periodu od 24. do 25. februara u studijskoj posjeti Albaniji, gdje su bili u prilici da obiđu Tiranu i Skadar i upoznaju se sa glavnim ekološkim problemima kako u prekograničnoj regiji, tako i u Albaniji uopšte. Cilj ove posjete bilo je upoznavanje i povezivanje učesnika u projektu iz Crne Gore i Albanije. Predavanja i razgovori sa albanskim partnerima otvorili su brojna pitanja, i teme koje će u narednoj fazi projekta biti precizno definisane tokom dvije radionice na lokalnom nivou.
- Predstavnici CDT-a i domaći partneri projekta “Mreža mladih Nikšić-Sarajevo” od 21. do 23. februara posjetili su BIH partnere Centar za promociju civilnog društva - CPCD, opštinu Sarajevo i gimnazije u Istočnom Sarajevu i Dobrinji. Crnogorska delegacija u sastavu: Dragan Koprivica, izvršni direktor CDT-a, Darko Blagojević, koordinator kancelarije CDT-a u Nikšiću, Žarko Raičević direktor Gimnazije Nikšić, Duško Lučić, direktor ekonomsko ugostiteljske škole u Nikšiću i Sanela Dedović predstavnica Alfa centra su sa svojim partnerima napravili detaljnu analizu i plan realizacije projektnih aktivnosti.

- Predstavnici CDT-a i učesnici projekta "Jaka zajednica, ključ održivog razvoja", boravili su 16. marta u posjeti Albaniji gdje su prisustvovali radionici u Skadru. Cilj radionice bilo je formulisanje ključnih problema održivog razvoja Albanije i prekogranične regije. Učesnici su zajedničkim radom došli do brojnih ideja i tema za predstojeće treninge.

- Ivana Drakić i Đorđije Brkuljan, projekt koordinatori CDT-a, boravili su u Dubrovniku od 3. do 6. aprila na seminaru u okviru programa pod nazivom Fostering Policy Dialogue: TRAIN Programme, koji organizuje Njemački savjet za spoljnu politiku. Cilj seminara bio je da se učesnici upoznaju sa načinom pisanja predloga za javnu praktičnu politiku (policy paper).
- Predstavnici Centra za demokratsku tranziciju (CDT) i predstavnici Službe Skupštine Crne Gore boravili su od 23. do 25. maja 2011. godine u Zagrebu, gdje su posjetili Hrvatski sabor i Hrvatsku informacijsko-dokumentacijsku referalnu agenciju (HIDRA). U posjeti je učestvovalo pet službenika Skupštine Crne Gore, zaposlenih u Kancelariji generalnog sekretara, Odsjeku za informacionu tehnologiju i Odsjeku za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju, kao i dvoje predstavnika CDT-a.
- Predstavnici Centra za demokratsku tranziciju (CDT) i Opštine Kotor posjetili su Grad Rijeku 7. i 8. juna. Posjetu je organizovao CDT i NVO GONG iz Hrvatske u okviru projekta "Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor", koji se realizuje uz podršku fonda Partnerstvo za transparentnost. Crnogorskoj delegaciji predstavljeni su različiti načini informisanja i komunikacije sa građanima i medijima, od načina na koji mogu dobiti traženi odgovor preko pružanja informacija putem portala Grada Rijeka, na kojem se nalaze i web stranice mjesnih odbora, Multimedijalnog portala, do razvoja informacionih sistema kao temelja transparentnosti i efikasnosti gradske uprave.

- Ivana Drakić i Đorđije Brkuljan, projekt koordinatori CDT-a, boravili su u studijskoj posjeti Berlinu od 6. do 10. juna u okviru programa pod nazivom Fostering Policy Dialogue: TRAIN Programme, koji organizuje Njemački savjet za spoljnu politiku. Program ima za cilj podsticanje aktivnog dijaloga između tink tenkova i političkih aktera u zemljama zapadnog Balkana.

- Predsjednica CDT-a, Milica Kovačević, boravila je od 28. juna do 2. jula u Viljnusu, Litvanija, gdje je učestvovala na VI Ministarskoj konferenciji Zajednice demokratija (Community of Democracies). Predsjednica CDT-a učestvovala je i na sastanku predstavnika civilnog društva sa Državnom sekretarkom SAD Hilari Klinton i Ministrom spoljnih poslova Litvanije Audroniusom Ažubališom, u okviru Strateškog dijaloga sa civilnim društvom, koji je održan 30. juna.

- Ivana Drakić i Đorđije Brkuljan, projekt koordinatori CDT-a, boravili su u studijskoj posjeti Briselu od 5. do 9. septembra u okviru programa pod nazivom Fostering Policy Dialogue: TRAIN Programme, koji organizuje Njemački savjet za spoljnu politiku. Cilj ove studijske posjete bio je predstavljanje rada organizacija i policy paper-a pred predstavnicima Evropske komisije, Evropskog parlamenta, briselskih tink tenkova i drugih relevantnih institucija.
- Dragan Koprivica, izvršni direktor CDT-a, učestvovao je na pratećem godišnjem sastanku o Deklaraciji principa za međunarodno posmatranje izbora, koji se održao u Briselu, od 4. do 6. oktobra. Sastanku su, između ostalih, prisustvovali Jerzy Buzek, predsjednik Evropskog par-

lamenta; Catherine Ashton, Visoka predstavnik EU za spoljnu politiku i bezbjednost i bivši američki predsjednik Jimmy Carter.

- Predsjednica CDT-a, Milica Kovačević, je učestvovala na Trećem Strateškom seminaru „Budućnost integracija Jugoistočne Evrope – slučaj Crne Gore“, koji je održan u hotelu Avala u Budvi od 7. do 9. oktobra, u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore. Seminar je predstavljao nastavak serije sastanaka i skupova, čiji je cilj da se u otvorenoj atmosferi, njegujući kulturu dijaloga i razmjene mišljenja pruži pomoć Crnoj Gori da identifikuje glavna pitanja sa kojima se može susresti u narednim fazama integracija u EU i NATO.
- Izvršni direktor CDT-a Dragan Koprivica i Predsjednica CDT-a Milica Kovačević učestvovali su na konferenciji „Uloga civilnog društva, građana i medija na Zapadnom Balkanu: Izazovi kao prilika“, koja je u organizaciji Transparency International Bosnia and Herzegovina i Civil Rights Defenders održana 22. i 23. novembra u Sarajevu.
- Izvršni direktor CDT-a, Dragan Koprivica, učestvovao je na konferenciji "Građani na straži", održanoj 7. decembra u Beogradu. Konferencija je organizovana u okviru regionalnog projekta "Civilno društvo i nove tehnologije u zemljama Jugoistočne Evrope – Jačanje kapaciteta civilnog društva za upotrebu novih tehnologija", koji je u partnerstvu sa organizacijom CRTA iz Srbije i fondacijom "Metamorphosis" iz Makedonije pokrenulo udruženje građana "Zašto ne" iz Bosne i Hercegovine. Ovaj projekat povezuje regionalne inicijative koje u različitim oblastima djelovanja

koriste nove tehnologije, stvarajući mogućnosti za razmjenu iskustva i uspješnu regionalnu saradnju. Konferencija u Beogradu je prva u nizu zajedničkih aktivnosti na ovom projektu i posvećena je političkoj odgovornosti, praćenju rada vlasti, izborima i izborom procesu.

- Članica Upravnog odbora CDT-a, Tatjana Koprivica, učestvovala je na Radionici o javnoj diplomatiji za predstavnike civilnog sektora iz partnerskih zemalja održanoj u sjedištu NATO-a u Briselu, 13-14. decembra 2011. godine. Na radionici su učestvovali predstavnici civilnog društva iz Crne Gore, Makedonije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Ukrajine, Azerbejžana, Jermenije, Gruzije, Kirgistana i Finske.

3. Međunarodne posmatračke misije

- OSCE-ova posmatračka misija je nadgledala sprovođenje prijevremenih parlamentarnih izbora u Makedoniji u junu 2011. godine. U misiji je učestvovalo 10 dugoročnih i 156 kratkoročnih posmatrača. Ispred CDT-a je u misiji participirao Zoran Rakočević kao kratkoročni posmatrač u Bitolju.

VII ORGANIZACIONI I TEHNOLOŠKI RAZVOJ ORGANIZACIJE

1. *Website* - www.cdtmn.org

Website CDT-a je dvojezičan – pored C/S/B/H jezika, cjelokupan sadržaj postoji i na engleskom jeziku, a takođe je prilagođen mobilnim telefonima.

Website prati rad i informiše javnost o svim aktivnostima Centra za demokratsku tranziciju. Građani putem *website*-a mogu napraviti uvid u rad CDT-a i dobiti sve neophodne informacije o našim aktivnostima, projektima, partnerima i donatorima. *Website* je prilagođen strateškim smjernicama CDT-a i prati rad tri programske cjeline kojima se CDT bavi: **DEMOKRATIJA**, **DOBRO UPRAVLJANJE** i **CIVILNO DRUŠTVO**. Na *website*-u se u posebnim rubrikama nalaze sva CDT-ova **ISTRAŽIVANJA**, kao i objavljeni materijali u rubrici **IZDAVAŠTVO**.

U rubrici **O NAMA** mogu se pronaći svi važni dokumenti vezani za organizacionu strukturu, kao i transparentnost i javnost rada CDT-a. Tu se nalaze svi podaci vezani za funkcionisanje CDT-a – statut, dokumenti o osnivanju, kao i podaci o organima, strukturi i mreži CDT-a.

Važno je napomenuti da se na *website-u* nalaze godišnji izvještaji koji se sastoje od programskog i finansijskog dijela, tako da građani u svakom trenutku mogu imati uvid u rad CDT-a.

U rubrici **DRUGI O CDT-U** možete pročitati šta su učesnici u CDT-ovim

programima, državni zvaničnici, predstavnici međunarodne zajednice, političkih partija i akademske zajednice kazali o CDT-u.

Na naslovnoj strani CDT-a se nalaze vijesti koje se redovno ažuriraju, kao i mnoštvo korisnih i aktuelnih linkova: arhiva rezultata izbora u Crnoj Gori, aktuelni projekti i donatori, tenderi, video galerija, linkovi naših prijatelja, socijalne mreže čijih je CDT član, aktuelni konkursi, bilteni, mapa sitea, kontakti itd.

U toku 2011. godine dograđivali smo *website* sa novim interaktivnim rješenjima kao što je prijava na mailing listu za primanje naših biltena. U pripremi je aplikacija za online donaciju. U toku godine smo detaljnom analizom uz pomoć Google Analytics-a i Webmaster Tools-a, izvršavali potrebne promjene, takođe i vodili statistiku *website-a*. Tokom 2011. godine CDT *website* je posjećen 27.382 puta, sa prosjekom od 75,01 posjeta po danu. Posjetioci našeg *website-a* su pretežno iz Crne Gore 77,99%, zatim slijede Srbija 8,64%, Bosna i Hercegovina 1,84%, USA 1,75% itd.

Početakom 2012. godine izvršićemo rekonstrukciju *website-a* - osvježavanje vizuelnog okruženja koje će omogućiti lakšu pretragu sadržaja.

2. Website - www.potez.cdtmn.org

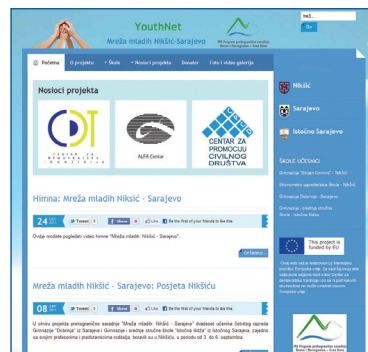
Website projekta POTEZ kreiran je u junu 2011. godine. Na website-u se nalazi baza podataka o transparentnosti opština sa interaktivnom mapom Crne Gore. Klikom na opštinu posjetilac može dobiti podatke o transparentnosti opštine dobijene na osnovu istraživanja koje je CDT sproveo u 2011. godini.

Na website-u se mogu pronaći podaci o projektu, partnerima i donatorima, izvještaji i saopštenja, kontakti, a postoji i opcija za poređenje rezultata transparentnosti opština.

3. Website - www.mrezamladih.cdtmn.org

Website projekta Mreža Mladih Nikšić-Sarajevo počeo je sa radom u martu 2011. godine. Na website-u se mogu pronaći podaci o projektu, partnerima, donatorima i školama učesnicama u projektu. Na website-u se nalazi arhiva vijesti o događajima vezanim za projekat, kao i video i foto galerije.

4. Socijalne mreže

CDT facebook grupa (link: <http://www.facebook.com/groups/10823726301/>) je bila aktivna tokom 2011. godine, obogaćen je njen sadržaj, a broj članova grupe je do kraja godine prešao 1150. Pored grupe postoji i stranica CDT (link: <http://www.facebook.com/pages/Centar-za-demokratsku-tranziciju-CDT/139420946128519>), koja takođe prati aktivnosti organizacije. Profil na Twitter-u (link: http://twitter.com/CDT_Montenegro) prati aktivnosti CDT-a na engleskom jeziku.

5. Interno funkcionisanje CDT-a

U septembru 2011. godine prešli smo na *Google*-ove servise kao što su kalendar i organizacija dokumenata. Na taj način se unaprijedio menadžment organizacije i kolaboracija zaposlenih u Centru za demokratsku tranziciju. Uz pomoć ovog servisa zaposleni mogu na jednostavan i brz način doći do svih informacija i dokumenata vezanih za sve aktivnosti u CDT-u, i steći uvid o obavezama pojedinaca, da bi se lakše sinhronizovali sa njihovim vremenom. Sva obavještenja i promjene na kalendaru sinhronizovane su sa mobilnim telefonima zaposlenih preko *Google*-ovog SMS servisa. Takođe smo kreirali mailing grupe unutar same organizacije, radi lakšeg i efikasnijeg funkcionisanja.

6. Praxis Montenegro d.o.o.

Za našu kompaniju Praxis Montenegro d.o.o. 2011. godina je prošla u znaku uspostavljanja stabilnog menadžmenta i pokretanja novih djelatnosti. Osnovana 2009. godine, sa ciljem pokretanja tržišnog segmenta specifičnih znanja koja CDT posjeduje, kompanija je u protekloj godini usmjeravala svoje resurse prema stvaranju novih mogućnosti za poboljšanje kvaliteta života studenata, zapošljavanje ljudi, promociju poslovnih poteza koji idu u korist društvu u cjelini, kao i prema obezbjeđivanju dugoročne finansijske stabilnosti CDT-a.

U 2011. godini došlo je do promjene ovlašćenog lica kompanije, i od aprila pomenute godine funkciju izvršnog direktora vrši Milivoje Krivokapić.

Na prvom mjestu, treba istaći da je kompanija nastavila sa radom u okviru istraživačke i logističko organizacione djelatnosti. Za potrebe East-West Management Institute (EWMI) sproveli smo anketu o korupciji, koja je obuhvatala pravosudne organe, javne institucije i privredna društva. Za ovaj posao bilo je angažovano blizu 30 ljudi, koji su na profesionalan i odgovoran način prikupili tražene podatke. Ovim smo još jednom ispunili misiju naše kompanije.

Turistička Agencija Praxis Travel

Praxis Montenegro – *Travel Agency* je počela sa radom februara 2011. godine. U maju iste godine postali smo član IATA i BSP za Srbiju i Crnu Goru, i time smo stekli mogućnost da ponudimo avio karte za sve članice IATA, što podrazumijeva prodaju avio karata za sve destinacije na svijetu. Pored posredovanja u prodaji avio karata i putnog osiguranja, Agencija vrši i rezervaciju i prodaju avio karata za low cost kompanije, rent-a car usluge, kao i rezervaciju hotelskog smještaja. Danas Agencija uspješno posluje i teži ka povećanju broja klijenata.

Praxis WEB

Praxis Montenegro je u 2011. godini pokrenuo i djelatnost izrade *website*-ova i pružanja hosting usluga. Rukovodstvo kompanije je procijenilo da bi bilo značajno poslovati u ovoj sferi, koja je kod nas još uvijek u razvoju. Polazeći od toga, počeli smo sa razvojem atraktivnih, funkcionalnih i interaktivnih *website*-ova, prilagođenih korisniku i optimizovanih za postizanje što boljih performansi. Fokusirani smo na izradu *website*-ova za različite namjene, od jednostavnih *web* prezentacija preko foruma, blogova, pa do različitih namjenskih sistema za upravljanje podacima (CMS) i portala.

Praxis Design

Uzimajući u obzir dugogodišnje iskustvo na polju dizajna i kreativnost CDT-ovog tima, došli smo na ideju da pokrenemo pružanje usluga dizajniranja i pripreme za štampu. Polazeći od te ideje, sredinom godine smo definisali ponudu za ovu vrstu djelatnosti, i danas naša kompanija nudi usluge pripreme za štampu svih vrsta publikacija, promotivnih materijala, dizajna logo-a, itd... U saradnji sa našim dugogodišnjim partnerom, obezbjeđujemo i štampanje svih vrsta materijala.

Izdavaštvo

Sredinom 2011. godine, počeli smo sa pripremom objavljivanja knjige GLOBALIZATION – A VERY SHORT INTRODUCTION, jednog od pet naslova iz Oksfordske edicije, koja na precizan i kvalitetan način obrađuje zanimljive društveno-političke teme. Time je kompanija Praxis Montenegro ušla na polje izdavačke djelatnosti, a u planu je objavljivanje i ostalih naslova iz pomenute edicije.

Naša kompanija će ići ka tome da razvija postojeće i pokreće nove djelatnosti, koje će joj omogućiti profilisanje na tržištu. Glavni cilj je učešće na tenderima i realizacija projekata u okviru kojih će biti angažovana mreža CDT-a. Na taj način ćemo promovisati kako kompaniju, tako i CDT, i time stvoriti kvalitetan tim koji će moći da obavlja veliki broj djelatnosti, a naročito realizaciju logistički zahtjevnih projekata.

Adresa: VII Omladinske b.b. 81000 Podgorica
 E-mail: praxismonte@gmail.com
 Tel: +382 20 207 076 / 207 071
 Fax: +382 20 207 072

Praxis Montenegro d.o.o. je kompanija osnovana u septembru 2009. godine, sa osnovnom djelatnošću obavljanje konsalting i menadžment poslova. Kao kompanija koja je još uvijek u razvoju na ovom polju, težimo uspostavljanju stabilnih partnerskih odnosa, čiji će rezultat biti uspješna saradnja i osobitno porajanje.

Prepoznajući potrebu za specifičnim uslugama na tržištu (između) u obor centralno odgoju koja biramo u društva, došli smo na ideju da pomognemo kompanijama koje imaju svoje sposobnosti za upravljanje ljudi i promovisati poslovne ideje koje su i koje društva su ciljan.

Primarne oblasti rada su: inženjerska i logističko-organizaciona djelatnost, u okviru koje smo uspješno realizovali projekat "Vodopostredna popisa 2010".

Praxis Montenegro se bavi i poslovima organizacije prikupljanja podataka i sprovođenja anketa na teritoriji Crne Gore. Po važio ljudi, angažujemo lica koja su stručna za prikupljanje i obradu potrebnih podataka.

Poved navedenog, Praxis Montenegro nudi i sledeće usluge:

Praxis Travel Agency
 U okviru kompanije Praxis Montenegro posluje turistička agencija, iz čije ponude izdajavamo:

- Prodaja avio karata za sve destinacije
- Izdavanje putničkog osiguranja
- Ticket service charge (usluga sa rezervacijom i prodajom avio karata) na cijenama avio karata imozi:
 - Karte od 1 u Beograda po cijen od\$300
 - Za karte u Evropi ticket service charge od\$0,000
 - Za karte van Evrope ticket service charge od\$0,000

Cijena povratne karte za Srbiju: TCD-BHC-TCD: već od 99,00€.
 Sve informacije možete dobiti na +382 20 667 480 ili putem e-maila: praxismonte@gmail.com

Dizajn i Izdavaštvo

- Dizajn i Progress/Priprema za štampu svih vrsta publikacija (knjige, brošure, flajeri, brošure, itd...)
- Dizajn logo-a kompanija: već od 50€
- Idejna rešenja za billboard, city light-ove, itd...
- Cijena profuma već od 2€ po stranici teksta!
- Po potrebama i željama klijenta obaveštavamo štampariju svih vrsta materijala!

Praxis WEB
 Praxis Montenegro se razvija u sferi informatičkih tehnologija. U skladu sa Vašim potrebama nudimo:

- Zakup internet domena - već od 20€!
- Zakup hosting-a - već od 10€!
- Izrada web sistema za različite namjene, od jednostavnih web prezentacija preko foruma, blogova i web prodavnica, pa do složenih namjenskih sistema za upravljanje podacima (CMS) i portalima.
- Interaktivna forma putem koje možete definisati svoj sadržaj na intranet web sajta

Detaljne ponude kompanije Praxis Montenegro možete pogledati u nastavku.

U nadi da ćemo uspješno saradovati, iskreno Vas pozdravljamo.

Milivoje Krivokapić
 Izvršni direktor

IBAN: 02764652 PDV: 30/11-09008-2 | Fax: +382 20 207 072 | E-mail: praxismonte@gmail.com

VIII PODRŠKA PROGRAMIMA

1. Istraživački centar

Istraživački centar osnovan je kao podrška onim projektnim aktivnostima CDTa koja iziskuju naučometodološki utemeljena istraživanja i stručne analize. Centar djeluje projektno i istraživački timovi se kreiraju ad hoc, zavisno od prirode projekta. CDT u svojoj mreži posjeduje značajan broj visokostručnog kadra, sposobnog da sprovodi i najzahtjevnija istraživanja i analize.

U toku 2011. godine, sprovedeno je nekoliko istraživanja, od kojih izdvajamo najznačajnija:

POTEZ – U oktobru 2010. godine, CDT je započeo implementaciju projekta POTEZ (Projekta Odgovorne, Transparentne i Efikasne Zajednice). POTEZ

je usmjeren na jedan od ključnih izazova demokratizacije u Crnoj Gori – uspostavljanje principa i pravila dobrog upravljanja na lokalnom nivou. Istraživanje u okviru projekta osmišljeno je sa ciljem da ocijeni stanje i prati napredak u uvođenju standarda dobrog upravljanja od strane crnogorskih opština kroz mjerenje i analizu napretka opština u više oblasti. Istraživano je 5 dimenzija transparentnosti lokalne samouprave: javnost sjednica skupština opština, javnost odluka jedinica lokalne samouprave, saradnja sa organizacijama civilnog društva, primjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama i funkcionisanje mjesnih zajednica. U okviru projekta, urađeno je i istraživanje o otvorenosti budžeta jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori.

Analiza nacionalnih struktura za pregovaranje sa Evropskom Unijom

– U periodu od jula do septembra, istraživački centar CDTa sproveo je komparativnu analizu pregovaračkih struktura u osam zemalja koje su u 2004. godini postale dio Evropske unije (Mađarska, Češka, Slovenija, Poljska, Estonija, Letonija, Kipar, Slovačka). Takođe, istraživanjem su obuhvaćene i pregovaračke strukture Republike Hrvatske, kao zemlje koja je prošla kroz proces pregovaranja i sada je na pragu priključenja Evropskoj Uniji. U svrhu ovog istraživanja dizajniran je poseban upitnik koji se sastojao od oko 100 pitanja i 60 podpitanja. Osim ovoga, dizajniran je i manji upitnik, takođe podijeljen na pet poglavlja, sa 43 posebno odabrana pitanja, koji se slao na odabrane email adrese vlada, parlamenata i stručnjaka iz civilnog sektora, iz zemalja koje su bile u fokusu istraživanja. Fokus istraživanja bio je na sastavu, ulozi i organizaciji struktura uključenih u proces pristupnih pregovora sa Evropskom unijom, s posebnim akcentom na ulogu parlamenta i civilnog sektora. Istraživanje je sprovedeno sa ciljem da se ukaže na važna pitanja sa kojima Crna Gora treba da se suoči prilikom formiranja svojih pregovaračkih struktura, kao i da se analizom najboljih praksi nastoji doći do rješenja koja bi bila od koristi u budućim pregovorima.

Analiza diskursa premijera Igora Lukšića tokom prvih 100 dana

Vlade – Analiza je obradila premijerov diskurs u prvih 100 dana Vlade, sa akcentom na novi imidž vlade koji se želio predstaviti javnosti, ali je obuhvatila i premijerove poglede na tada dominantne teme: popis stanovništva, Evropska unija, NATO, komunikacija sa opozicijom i odnosi sa Srbijom. Analiza je obuhvatila konkretan vremenski period (100 dana Vlade), u konkretnom crnogorskom društvenom i političkom kontekstu, uslovljenom

konkretnim događajima i temama. Kao izvor podataka koristili smo tri dnevne novine – Vijesti, Dan i Pobjedu, ali i zvanični site Vlade. U analiziranju podataka primijenili smo kritičku analizu diskursa.

Finansiranje političkih partija iz budžetskih i privatnih izvora za 2009. i 2010. godinu – Od januara 2011. godine, Istraživački centar sprovodi nastavak istraživanja koje se tiče finansiranja političkih partija. Ovoga puta istraživanje pokriva i privatne izvore. Izvori podataka koje smo koristili za ovo istraživanje su zakoni i odluke objavljeni u Službenom listu Crne Gore, zvanični podaci dobijeni od Ministarstva finansija Crne Gore i organa lokalnih samouprava, na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama, te izvještaji političkih partija objavljeni na *website*-u Državne izborne komisije (DIK). Istraživanje je pratila publikacija koja analizira crnogorske propise o finansiranju političkih partija, sa ponuđenim uporednim primjerima dobre prakse.

Otvorenost i transparentnost rada Vlade

Istraživački centar CDT-a uradio je istraživanje vezano za otvorenost i transparentnost rada Vlade Crne Gore, koje uključuje i uporedna rješenja zemalja članica Evropske unije, kao i onih koje su u procesu evropskih integracija. U periodu od januara do aprila 2011. godine, analizirali smo postojeća ustavna, zakonska i praktična rješenja u sistemu Crne Gore, kao i u sistemima Hrvatske, Srbije, Slovenije, Švedske i Estonije. Razmatrani su i primjeri dobre prakse Njemačke, Letonije, Litvanije, Makedonije i Belgije. Nakon detaljnog sagledavanja i upoređivanja našeg i drugih sistema u vezi sa ovim pitanjima, izvedeni su zaključci o tome u kom pravcu bi trebalo da se kreće dalji rad na unapređenju transparentnosti i otvorenosti Vlade.

Parlamentarni Istraživački centar

U sklopu projekta „Otvorene institucije“ istraživački centar CDT-a je uradio komparativnu analizu organizacije i rada Istraživačko-dokumentacionih centara Skupština u regionu i u EU. Ova analiza sadrži pregled iskustava i prakse u određenim državama članicama Evropske unije i regiona, uz kratak kritički osvrt na postojeće interne pravilnike kojima je definisan rad istraživačkog centra, kao i konkretne preporuke za njegov dalji razvoj.

2. Izdavačka djelatnost

CDT je u 2011. godini objavio sljedeće publikacije:

- Analiza nacionalnih struktura za pregovaranje sa Evropskom unijom (novembar 2011);
- Transparentnost i dobro upravljanje na lokalnom nivou (novembar 2011);
- Trošak politike u Crnoj Gori (novembar 2011);
- Finansiranje političkih partija iz privatnih i budžetskih izvora u 2010. godini (jun 2011).

Sve publikacije u elektronskoj formi možete pronaći na *website*-u CDT-a www.cdtmn.org u rubrici **IZDAVAŠTVO**.

CDT je u toku 2011. godine objavio i 35 biltena u elektronskoj formi.

- Bilten „Otvorena Vlada“ – 22 izdanja (brojevi 17-38),
- Bilten „Otvoreni Parlament“ – 10 izdanja (brojevi 1-10)
- Bilten „Kotor – Otvoreni grad“ – 3 izdanja (brojevi 1-3)

Biltene možete pronaći na naslovnoj strani *website*-a CDTa www.cdtmn.org, a takođe se mogu preuzeti na zvaničnim site-ovima Vlade, Skupštine i opštine Kotor.

IX PRIHODI I RASHODI CDT-A

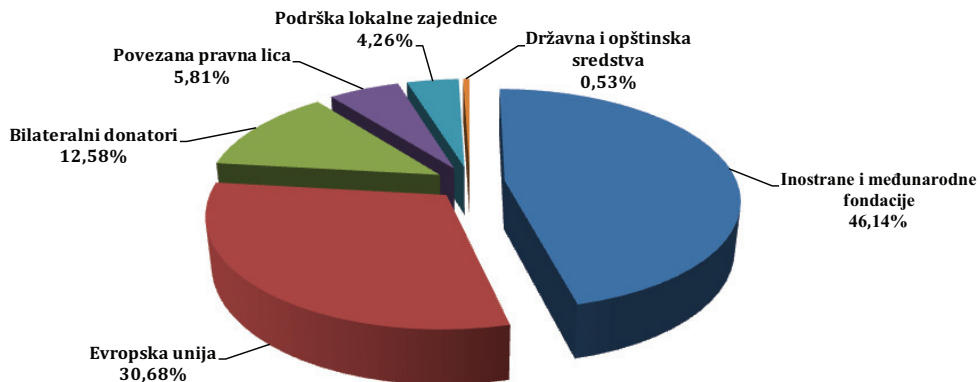
1. Prihodi CDT-a u 2011. godini

Ukupan budžet CDT-a u 2011. godini iznosio je 312.208,92€, od kojih je 122.951,00€ uplaćeno u 2010. godini za projekte koji su realizovani u 2011. Riječ je o projektima koje su finansirali: Evropska unija, Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Balkanska zadužbina za demokratiju (BTD), Fondacija Institut za otvoreno društvo i Praxis Montenegro d.o.o. Ukupan iznos prihoda CDT-a u 2011. godini je 189.257,92€.

DONATOR	IZNOS (€)
Inostrane i međunarodne fondacije (OSI, BTĐ, PTF, WFD, ERSTE)	87.317,00
Evropska unija	58.059,00
Bilateralni donatori (Ambasada kraljevine Holandije, USAID, Njemački Savjet za spoljnu politiku)	23.811,92
Povezana pravna lica (Praxis Montenegro d.o.o.)	11.000,00
Podrška lokalne zajednice (donacije i članarine)	8.070,00
Državna i opštinska sredstva (Kordinacioni tim Vlade Crne Gore za implementaciju komunikacione strategije o evroatlanskim integracijama Crne Gore)	1.000,00
UKUPNO	189.257,92

Prihodi u 2011. godini - struktura donatora

PRIHODI I RASHODI CDT-A

NAZIV PROJEKTA	DONATOR	IZNOS (€)
Novac i politika	 Balkanska zadužbina za demokratiju	39.592,00
POTEZ - Projekat odgovorne, transparentne i efikasne zajednice	 Inicijativa za reformu lokalne samouprave i javnih službi Instituta za otvoreno društvo – Budimpešta	30.625,00
Mreža mladih Nikšić - Sarajevo	 Evropska unija	29.220,00
Otvorene institucije	 Evropska unija	28.839,00
Podizanje kapaciteta za povećanje transparentnosti Opštine Kotor	 Fond - Partnerstvo za transparentnost	14.000,00
Institucionalna podrška	 Praxis Montenegro d.o.o.	11.000,00
Pregovori o pristupanju EU - Analiza nacionalnih pregovaračkih struktura	 Ambasada Kraljevine Holandije	9.680,00
Donacija u imovini, Dodge Grand Caravan	 USAID / NDI *	9.181,92
Institucionalna podrška	 Donacije fizičkih lica **	7.640,00
Indeks održivosti NVO-a	 USAID / MSI	4.200,00
Jačanje kapaciteta crnogorskog parlamenta	 Vestminster fondacija za demokratiju	2.100,00
EU/NATO radionice	 Koordinacioni tim Vlade Crne Gore za implementaciju komunikacione strategije o evroatlanskim integracijama Crne Gore	1.000,00
Troškovi pripreme predloga projekta	 ERSTE fondacija	1.000,00
TRAIN program	 Njemački savjet za spoljnu politiku	750,00
Institucionalna podrška	 Članarina	430,00
UKUPNO		189.257,92

** U martu 2011, naš dugogodišnji partner i donator, Nacionalni demokratski institut (NDI) je poslije 11 godina rada zatvorio svoj program u Crnoj Gori. Nakon zatvaranja kancelarije, USAID i NDI su CDT-u donirali korišćeni namještaj i opremu, kao i vozilo Dodge Grand Caravan, godina proizvodnje: 2004.*

*** Shodno pravilniku o radu CDT-a, član 40 stav 1, zaposleni koji su angažovani kao predstavnici CDT-a doniraju 50% neto honorara primljenih za obavljanje poslova van organizacije.*

2. Rashodi CDT-a u 2011. godini

TROŠKOVI	IZNOS (€)
1. Zarade	
Troškovi neto plata za zaposlene	54.885,41
Troškovi angažovanja spoljnih saradnika	50.962,61
2. Porezi i doprinosi	
Porezi i doprinosi na plate zaposlenih	36.929,45
Porezi i doprinosi na honorare spoljnih saradnika	7.207,70
3. Funkcionisanje organizacije	
Zakup kancelarije	8.826,70
Materijalni troškovi (kancelarijski i potrošni materijal, električna energija, telefoni)	11.929,87
4. Programski troškovi	
Troškovi implementacije projekata (troškovi usluga i putni troškovi)	93.393,61
5. Ostalo	
Troškovi amortizacije	5.246,94
Troškovi negativnih kursnih razlika i kamata	1.861,90
UKUPNO	271.244,19

Rashodi u 2011. godini

